

سړی په څه باندې ژوندی وي؟!

څوک چې د مینې خاوند وي هغه د خدای په منځ کې وي او د خدای یوه
څرېکه هم د هغه په منځ کې وي، ځکه چې خدای سراسر مینه ده

لیو ټولستوی

له ترکي څخه ژباړه

محمد شاهد سافري

Ketabton.com

بنی آدم اعضای یک دیگرند
که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار
دگر عضوها را نماند قرار

تو کز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی

- سعدی شیرازی، قرن ۱۳ م

سړی په څه باندې ژوندی وي؟! ۳

سړی په څه باندې ژوندی وي!؟

څوک چې د مینې خاوند وي هغه د خدای په منځ کې وي او د خدای یوه
څرېکه هم د هغه په منځ کې وي، ځکه چې خدای سراسر مینه ده

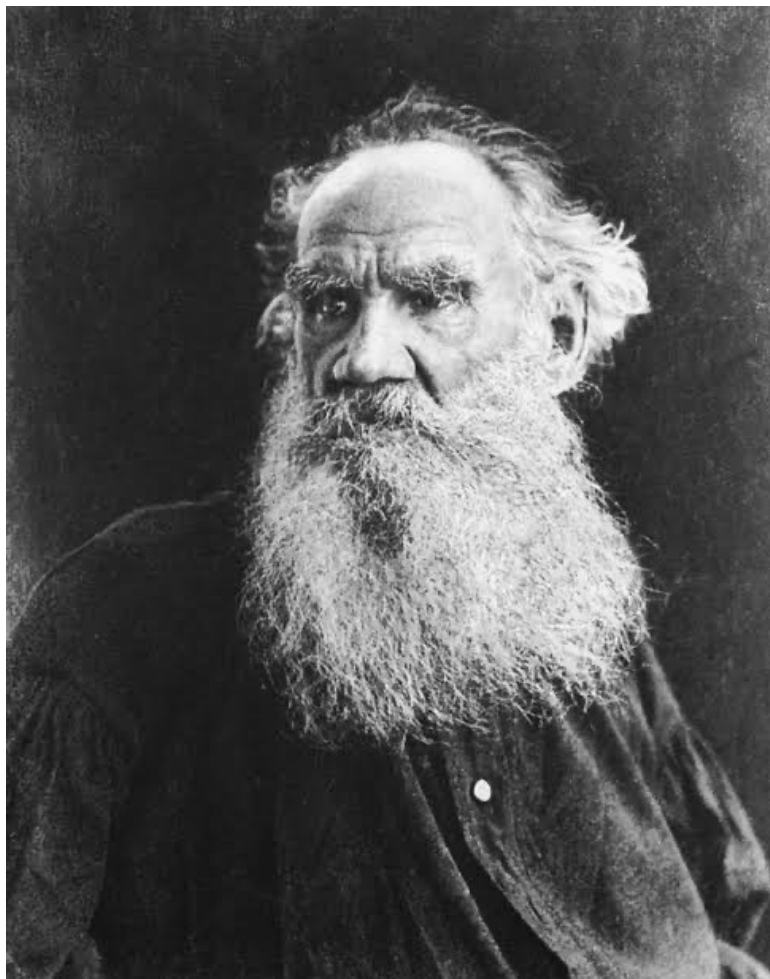
لیکوال: لیو ټولستی

ژباړه: محمد شاهد صافی

چاپ کال: ۱۳۹۹ ل / ۲۰۲۰ ز

چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپ ځی: اسد دانش مطبعه - کابل / ۰۷۸۸۰۴۲۸۲۱

لبو نيكولا يويچ تولستوى

۱۸۲۸-۱۹۱۰

د ژباړن لنډه یادښت

ټولستوی د تزاري روسیې په ټولا ښار کې په یوې شتمنې کورنۍ کې وزېږېد. په ډېر ماشومتوب کې یې خپل مور و پلار له لاسه ورکړل، له خپلو نږدې خپلوانو سره لوی شو. په پېنځلس کلنۍ کې یې فرانسوي زده کړه او د «ولټېر» او «ژان ژاک روسو» کتابونه یې ولوستل او له دې دوو سترو فیلسوفانو څخه خورا اغېزمن شو. لومړی اثر یې په اته ویشټ کلنۍ کې لیکلی چې د «ماشومتوب» په نامه یو رومان دی.

د نړۍ په ادبیاتو کې ټولستوی یو له هغو پیاوړیو څېرو څخه دی چې انسان ډېر ښه پېژني. همدا راز د هغه دا ځانگړتیا د نوموړي په ټولو آثارو کې لیدل کېږي. په دې لنډ، خو اغېزناک اثر کې هغه په داسې پوښتنو باندې غور کړی او په یوه فلسفي لید یې د کیسو په بڼه لیکلي دي چې خلک یې له پېړیو راهیسې د ځواب موندلو په لټه کې ول. ستاسې په لاس کې کتاب له څلورو کیسو جوړ دی چې د انسان د

بښېگڼو، بدنیتۍ، تواضع او حرص په اړه شهکار کیسې دي او په هر وخت کې د هر چا لپاره د یوه لارښود په توګه ګټه ترې اخیستل کېدای شي.

انسان په ژوند کې څه ته اړتیا لري؟

انسان ولې ژوند کوي؟

انسان ته نه ورکړل شوي شيان څه دي؟

له څه سره ژوند ښکلی کېږي؟

انسان له څه سره ژوندی دی؟

دا هغه کتاب دی چې دې ټولو مغشوشوونکیو پوښتنو ته ځوابونه پکې موندلی شئ.

پدې هیله چې له لوستلو یې خوند واخلي.

درنښت مو غواړم

محمد شاهد صافی

سړی په څه باندې ژوندی وي؟

د سیمون په نامه یو بوټ جوړوونکی و چې نه یې ځمکه خپل وه او نه یې کور. هغه خپل ښځې او ماشومانو سره په یو کلیوالي کوډله کې ژوند کوه او بوټ جوړولو سره یې خپل ژوند مخ ته وړه. په لږه بیه یې کار کوه خو مجبور و چې د یو څه خوړلو لپاره کار وکړي. سیمون او د هغه ښځې ژمي لپاره یوازې یو دانه کوټ درلود، هغه هم ډېر شلېدلی و. دوه کاله و چې سیمون غوښتل تر څو د نوي کوټ لپاره د پسه پوستین واخلي. مخکې له دې چې ژمی پیل شي یو څه پیسې یې ټولې کړې وې: درې ربله چې د مېرمن په دخل کې یې ساتلې وې، او د هغه تر څنگ د ځینو کلیوالو پېرودونکو پنځه ربله او شل کپیکه پور هم و. یو سهار د پسه پوستین اخیستو لپاره کلي خوا ته د تگ لپاره چمتو کېده. په کمیس باندې یې د خپل ښځې نری جمپر واغوست او د هغه په سر یې هم خپل تکه اي جمپر واغوست. درې ربله یې خپل په جیب کې کېښودل او ځان لپاره یې له ونې څخه یو اوږد لرگی مات کړ څو ورنه په لاره کې گټه واخلي. وروسته له سهارنۍ یې خپل مزل پیل کړ. ځان سره یې داسې فکر وکړ: «پنځه ربله پور چې مې پاتې دی اخلم او ورسره دا درې ربله گډوم، دا به د ژمنې پوستین اخیستلو لپاره بس وي.»

کلي ته ورسېد او د یو پوراوړ کلیوال کور خوا ته یې غږ وکړ خو کلیوال په کور کې نه و. تېره اونۍ هم کله چې ورغلی و د همدا کلیوال ښځې ورسره ژمنه کړې وه چې په راتلونکې اونۍ کې به یې پور ورکړي، خو اوس په کور کې نه و. وروسته بیا سیمون د یو بل پوراوړ کلیوال کور خوا ته غږ وکړ خو هغه هم قسم وخوړ چې پیسې نلري. ورته یې یوازې د موجي گری د اوجورې په توگه شل کپیکه ورکړل. وروسته سیمون بازار ته ولاړ. هڅه یې وکړه چې په پور باندې د پسه پوستین واخلي خو پلورونکي په هغه باور و نه کړ.

ورته یې وویل: «لومړی پیسې راوړه، بیا نو هر پوستین چې غواړې غوره یې کړه. ایا ته پوهېږې چې پور ټولول یعنې څه؟» په همدې شان سیمون یوازې وکولای شو چې د موجي گری په مقابل کې شل کپیکه؛ سره د یو جوړه زاړه او شلېدلو بوتانو چې یو بل کلیوال ورته وړیا ورکړل، تر لاسه کړي.

سیمون بد احساس درلود. په شل کپیکه یې ودکا واخیست او پرته له دې چې پوستین واخلي کور ته راستون شو. سهار یې ساړه شوي و، خو اوس - که څه هم د پسه له پوسته جوړ کوټ نلري - خو بیا هم له دې کبله چې ودکا یې خښلې و، ځان یې گرم و. وروسته نو ځان سره په لوړغږ غږېده.

۱

هغه ویل: «پوستین نلرم خو ښه گرم شوم. یو څاڅکې مې وڅښه، اوس مې په ټولو رگونو کې گرځي. د پسه پوستکي ته اړتیا نلرم. زه همداسې ښه یم او د هېڅ څه اندېښنه نه لرم. ځکه چې زه همداسې یو سړی یم! د هېڅ څه پروا نلرم. نو پرته له پوستینه هم ژوند کولای شم. هېڅ ورته اړتیا نلرم. هو، سمه ده چې ښځه به مې په اندېښنې شي. هو، رښتیا هم دا ډېر بد وضعیت دی چې انسان ټوله ورځ لکه خره وگرځي او هېڅ څه و نه گټي. ودرېږه! که هغه پیسې دې راته را نه وړې، زه به خامخا تا سره کار لرم، که مې پرېښودې زه به سړی نه یم. دا نو څنگه چل دی؟! ما ته شل کپیکه راکوي! زه به په دا شل کپیکو څه وکړم؟ په یو ځل کې پرې شراب اخلم او څښم یې! وایي چې په بد وضعیت کې یم... نو زه څه؟ ته خو د یو کور خاوند یې، خو دانې څاروي او نور هر څه لرې؛ خو زه یوازې همدا څه چې مې په ځان کې دي لرم! ته خپل خوراک په خپل ځمکه کې کرلی شي خو زه اړ یم خو هره دانه د غنمو په بیه واخلم. هر څه چې وکړم بیا هم اړ یم چې هره اونۍ د ډوډۍ اخیستلو لپاره درې ربله نور هم مصرف کړم. هره ورځ کله چې کور ته ځم، که ټوله ډوډۍ خوړل شوې وي، اړ یم چې لکه خره یو نیم ربله نور پیدا کړم. د دې لپاره زما پور راکړه او ډېرې کړتې مه وایه.»

سیمون په دا مهال کې د واپ په څنگ کې یو عبادتځي ته مخ په رسېدو و. له ورايه یې ولید چې د عبادتځي په شا کې یو تک سپین توکی شته. نه پوهېد چې څه دی خو ورته یې کتل. لمر هم مخ په لوېدو و. «مخکې خو په دې ځای کې هېڅ کومه سپین کانی نه و. آیا دا یو غویه دی؟ نه دا د غویه په څېر ندی. ککره یې لکه د انسان ده، خو ډېره زیاته سپینه ده. نو یو انسان به هلته څه کوي؟»

کله چې نور هم نږدې شو هر څه ورته ښکاره شول. بوتچوروونکی حیران و خو دا په رښتیا هم یو انسان و، لغړ ناست و. د عبادتځي په لور یې مخ و او هېڅ نه ښورېده. بوتچوروونکی وېرېدلی و. په دې توگه یې فکر کوه: «دا سړی کوم چا مړ کړی، بیا یې لوڅ کړی او هلته یې خوشې کړی. که په دې کار کې لاسوهی وکړم خامخا به په بلا کې اخته شم.»

خپل لارې ته یې دوام ورکړ. د عبادتځي له مخې نه تېر شو. د سړي له څنگه تېر شو او داسې وښودل چې هېڅ څه یې نه وي لیدلي. سیمون وړاندې ولاړ. لږ چې نور هم وړاندې شو خپل مخ یې شا ته واړو تر څو وگوري. دا ځل یې ولید چې نور د سړي ککره د عبادتځي په لور نده، بلکې خپل ککره یې اړولې او هغه ته گوري. بوتچوروونکی دومره وېرېدلی و چې هېڅکله دومره نه و وېرېدلی. ځان سره یې وویل: «نه پوهېږم چې بېرته د هغه څنگ ته وگرځم که خپلې لارې ته مې

دوام ورکړم. که د هغه څنگ ته بېرته ولاړ شم کېدای شي چې خورا وېرجنې پېښې منځ ته راشي. څوک پوهیږي چې دا سړی به څوک وي؟ کېدای شي چې دلته د ښه نیت لپاره نه وي راغلی. که چېرې د هغه څنگ ته ولاړ شم دا شونې ده چې په ما به برید وکړي او ما له ستوني څخه ونیسي. بیا به ورته خلاصېدای هم نشم. هېڅ که هم و نشي، زما لپاره به یو بار شي. زه به په یو لغړ سړي څه وکړم؟ دا خپلې وروستۍ جامې مې خو ورته ورکولای شم. خدای دې ما وبخښي خو زه دومره کولای شم چې له دې ځایه لېرې شم.»

بوټجوړوونکی همدا فکرونو سره په خپل مزل روان و او عبادتځای یې شاته پاتې کړ... ناڅاپه یې وجدان ټکان وخوړ او ځای پر ځای ودرېد. ځان سره یې وویل: «ته څه کوې اې سیمونه؟ کېدای شي چې هغه سړی ومري او ته ډارن ورته تېښتې؟ دومره شتمن شوې چې د غله نه ډارېږي؟ آه سیمونه دا ډېر د شرم ځای دی!»

په دې توګه بېرته واورېد او د سړي خوا ته بېرته نږدې شو.

۲

کله چې سیمون پردې سړي ته نږدې شو هغه ته یې وکتل. هغه ځوان او پیاوړی ښکارېد. په ځان باندې یې د کوم ټپ نښه نه وه؛ ښکارېده چې ډېر وېرېدلی و او ساړه یې کېدل. ځای پر ځای ناست و. دومره ناتوانه برېښېده چې چا به ویل آن سترگې نشي پورته کولای. کله چې سیمون ورته نږدې شو، سړی وینې شو. سترگې یې پرانیستې، بیا د سیمون خبرې ته ځیر شو. د هغه همدا لیدل بس شول څو سیمون ورباندې مهربانه شي. سیمون هغه زاړه بوتان چې په لاس کې یې و په ځمکې باندې واچول او کمر بند یې خپل پرانیست، هغه یې په بوتانو کېښود او خپل تکه اي چمپر یې ویسته.

هغه وویل: «د خبرو وخت ندی، راځه دا چمپر دې په ځان کې کړه!» همداسې سیمون پردی سړی له لاسه ونيو او مرسته یې ورسره وکړه تر څو په پښو ودرېږي. د سیمون پام شو چې د سړي ځان پاک او روغ دی. لاس او پښې یې سمې وې او خبره یې ښه او مهربانه ښکارېده. له چمپره یې لاسونه تېرولای ونشول. بیا سیمون ورسره مرسته وکړه څو خپل لاسونه تېر کړي. چمپر یې د سړي په ځان کې ښه وپوښوه، بیا یې کمر بند د سړي په ملا کې وتړه.

سیمون آن خپل شلېدلې خولې هم د سړي په سر کېښوده خو اوس بیا خپل سر یې په سړو شو. داسې یې فکر وکړ: «زه خورا پکېم خو هغه چنگچنگي وېښتان لري.» بیا یې خپله خولې بېرته خپل په سر کېښوده. فکر یې وکړ چې دا به لا ښه وي چې ورته د پښو پټولو لپاره کوم څه ورکړم او سړی یې کېښاوه. هغه زاړه بوتان چې په لاس کې یې و د هغه په پښو کړل. «دا دی ملگریه، اوس به تود شې. نور شيان وروسته سمیري. د گرځېدلو وسه لري؟»

سړی په پښو ودرېد او په ډېره مینه یې سیمون ته وکتل، خو هېڅ څه یې و نه ویل.

سیمون وویل: «ولې نه غږېږي؟ دا ځای دومره سوړ دی چې پکښې اوسېدلای نشې، باید کور ته ولاړ شو. هله، زما عصا ځان سره واخله. که ځان دې ضعیف احساسوې په ما تکیه وکړه. هله نو.»

سړی په کراره وگرځېد. په آسانی روان و او شاته هم نه پاتې کېده.

سیمون ورنه وپوښت: «ته له کوم ځایه راغلی یې؟»

«له دې ځایونو څخه نه یم.»

«ما هم همداسې فکر وکړ، د دې ځای ټول خلک پېژنم. نو ته د

عبادتځي شاته څرنگه ولوبېږي؟»

«دا ویلی نشم.»

«کوم چا درسره بد چلند کړی؟»

«نه هېڅ چا ما سره بد چلند ندی کړی. خدای ما ته سزا راکړې.»

«بېشکه چې خدای په هر چا واکمن دی. خو بیا اړ یو چې استوگنځای
او خواږه خپله وموندو. ته غواړې چې چېرته اوسې؟»

«زما لپاره ټول ځایونه په یو شان دي»

سیمون دې خبرې ته حیران شو. سړی لکه غل نه ښکارېد او په
ادب غږېده. خو بیا هم د خپل ځان په اړه یې هېڅ څه نه ویل. سیمون
له دې سره سره داسې فکر وکړ:

«څوک پوهیږي چې دا څوک دی؟» وروسته یې پردی ته وویل: «نو ما
سره یو ځای زما کور ته ولاړ شه، لږ تر لږه خو یو څه به دې وپېژنم.»

بیا سیمون او پردی د کور په لورې روان شول. باد ډېر و. سیمون په
سینه کې ساړه احساسول. نور نو د شرابو اغېز پرې پاتې نه و او د
سړېدلو حس بېرته پرې راغلی و. خپله پوزه یې وڅښله. ځان سره یې

فکر کوه: «دا دی... واخله د پسه پوستین! له کوره د پسه پوستین اخیستلو لپاره ووتم خو اوس آن پرته له خپل زوړ جمپره بېرته کور ته ستنېږم. سر بېره پر دې بیا خپل ځان سره یو لغړ سړی هم وږم. ماتریونا به په دې وضعیت هېڅ خوښه نه شي!»

کله چې یې د ښځې په هکله فکر وکړ خواشینی شو. خو بیا د پردې سړي حال یې په یاد شو چې څنگه به وژله پروت و او ورته یې کتل.

۳

د سیمون مېرمن هغه ورځ ټول کارونه د وخته پای ته رسولې و. لرگي یې مات کړي و، اوبه یې راوړې وې، ماشومان یې ماږه کړي و، خپله یې هم خواړه خوړلي و او اوس ناسته وه او په دې فکر کې وه چې څه وخت ډوډۍ پخه کړي. نه پوهېده چې آیا اوس یې پخه کړي که سهار. ځکه چې لا یوه برخه د ډوډۍ پاتې وه.

ځان سره یې دا فکر وکړ: «که سیمون په بازار کې کوم څه خوړلي وي او شپې هم ډېر څه و نه خوري، نو یوې بلې ورځ لپاره مو هم همدا ډوډۍ بسپري.»

د ډوډۍ پاتې برخه یې څو ځله خپل لاس سره وتلله. ویې ویل: «نن بله نه پخوم. یوازې د یوې ډوډۍ پخلو لپاره اوږه پاتې دي. باید جمعې ورځې پورې همدا مو بس شي.»

ماتریونا ډوډۍ په ځای کړه او بېرته کښېناسته. د خپل مېړه د کمیس گنډلو ته یې پیل کړ. په دا فکر وه چې همدا اوس چې خپله په دا کار بوخته ده مېړه یې هم پوستینونه اخلي.

«پلورونکی به انشالله هغه و نه غولوي. زما گران مېړه ډېر پاک او ساده سړی دی؛ هېڅ څوک نه غولوي، خو آن یو ماشوم هم هغه غولولای شي. اته روبله خورا بڼې پیسې دي... په دا پیسو باندې بڼه پوستینونه اخیستل کیږي. که څه هم پلنډ پوستینونه نشي اخیستلای خو د ژمي لپاره مناسب پوستینونه اخیستلای شي. تېر کال پرته له تود پوستینه ژمی تېرول زښت گران و. آن د سمندرغاړې ته تللای و نه شوم، بهر وتل هم آسانه نه و. دواړه به یو ځای دباندې نه شوو وتلای. ځکه چې کله چې یو کس مو بهر وتلو، څه چې مو درلود اغوستل مو نو څه نه پاتې کېدل تر څو بل یو هغه واغوندي.

نن سهار خو سیمون ډېر وختي ندی تللی خو بیا هم اوس بیخي مابښام شو، باید اوس راشي. هیله لرم چې حسابونه ورنه نه وي گډوډ شوي!»

کله چې ماتریونا په دې فکرونو کې ډوبه وه د دروازې څخه د پښو غږونه راغلل. بیا یو کس دننه راغی. ماتریونا ستنه په همغه تکه کې ونښلوله او د دروازې خوا ته ولاړه. هلته یې دوه سړي ولیدل: سیمون سره له یو بې خولۍ، د زړو بوتانو خاوند یو سړی.

ماتریونا پوه شوه چې د مېړه نه یې د شرابو بوی ځي.

«دا دی! بیا یې شراب څښکلي.»

بیا کله چې خپل مېړه یې پرته له جمپره او تش لاسی ولید چې شرمېدلی او غلی و، نامیده شوه. فکر یې کوه چې په ټولو پیسو یې

شراب خښکلي او یو ناپېژانده سړي سره بېرته راستون شوی.

ماتریونا هغوی ته لاره ورکړه تر څو کور ته ننوځي. هغه هم ورپسې ولاړه. ویې لید چې پردی ځوان او تکړه دی او د مېړه چمپر یې هم د هغه په ځان کې دی. په ځان کې یې کوم بل کمیس هم نه ښکارېد. ټول دننه ننوتل. پردی نه ښورېده او نه یې سترگې پورته کولې. ماتریونا فکر کوه چې هغه سم سړی ندی نو ځکه وېرېږي.

ماتریونا خپل وریزې پورته کړې او بیا د تنور څنگ ته ودړېده. بیا په تمه شوه او ننداره یې کړ چې هغوی اوس څه کوي.

سیمون خپل خولې وباسته او خپل په ځای کې کښېناست. داسې چلند یې کاوه چې هېڅ هم نه وي شوي.

«راشه ماتریونا، که د شپې خواږه چمتو وي راوړه چې ویې خورو.»

ماتریونا ځان سره وېنګېده خو هېڅ و نه ښورېده. لومړی یې یو سړي ته وکتل، بیا یې بل ته. بیا یې یوازې خپل سر وښوروه. سیمون ولید چې ښځه یې په غوسه ده، خو ځان یې په نا پوهۍ ونيو. لکه دا چې هېڅ هم نوي شوي، پردی یې له مړونده ونيو او ورته یې وویل: «کښېنه ملګریه چې په ګډه خواږه وخورو.»

پردی په څوکی کښېناست.

سیمون له ماتریونا نه پوښتنه وکړه:

«زموږ لپاره دې د خوړلو لپاره کوم څه ندي چمتو کړي؟»

ماتریونا نور هم په غوسه شوه. «ما خواږه تیار کړي دي، خو ستاسو لپاره نه. داسې ښکاري چې تا شرابو سره خپل ماغزه هم خوړلي. ته د پوستین اخیستو لپاره ولاړې، خو اوس چې بېرته کور ته راغلی یې آن خپل جمپر دې هم په ځان کې ندي. ځان سره دې یو لنډغر هم راوستی چې ښکاره ندي چې څوک دی. زه تاسو شرابیانو ته خواږه نلرم!»

«بس دی نو ماتریونا! بې له دې چې پوه شې سپکاوی مه کوه. که پوه شې چې دا څنگه یو سړی دی...»

«تا لا ما ته ندي ویلي چې په پیسو دې څه وکړل؟»

سیمون خپل له جمپره درې روبله واېستی او ویې ښود.

«دا دي پیسې دې. تریفونوف خپل پور را نه کړ، خو ژمنه یې وکړه چې په نږدې وخت کې یې راکوي.»

ماتريونا لا هم په غوسه وه. مېړه يې پوستين نه و اخيستی او سر بېره پر دې يې خپل يوازینی جمپر هم يو لغړ سړي ته ورکړی و. او هم يې کور ته راوستی و!

ماتريونا ژر د هغه له لاسه پيسې واخيستې او په جيب کې يې خپل کېښودې، بيا وغږېده. «زه تاسو لپاره خواږه نه لرم. زه نشم کولای څو د نړۍ ټول شرابيان ماږه کړم.»

«اې ماتريونا! لږ دې ژبه ونيسه. لومړی واوره چې دا سړی څه وايي او څه ته اړتيا لري...»

«نېشه لڼدغر هم د خبرو شو... زه پر حقه وم چې تا سره مې نه غوښتل واده وکړم... ته يو شرابي يې. هغه وخت دې زما د مور هغه تکه چې ما ته ډالۍ کړې وه وپلورله او شراب دې پرې وڅښل، اوس دې هم د پوستين په پيسو شراب څښلي.»

سيمون هڅه وکړه څو خپلې ښځې ته ووايي چې هغه يوازې شل کپيکه مصرف کړي او ووايي چې څنگه يې دا سړی وموند... خو ماتريونا آن هغه نه پرېښود چې يوه خبره هم وکړي.

ماتريونا ډېره وغږېده او بيا د سيمون څنگ ته ولاړه او هغه يې له غاړې ونيو.

«زما جمپر راکړه! یوازینی جمپر چې لرم همدا دی! راکړه احمقه! بلا دې په دا شیطان مخ شه!»

سیمون جمپر ویسته. ماتریونا جمپر ورنه کش کړ نو د جمپر گنډونه وشلېدل. بیا یې قات کړ او خپل په اوږه یې واچو او د دروازې په لور ولاړه. هغې غوښتل چې د باندې ووځي خو ناڅاپه ودرېده. غوښتل یې چې خپل غوسه پر هغوی خالي کړي، خو له بلې خوا نه یې هم غوښتل چې پوه شي چې دا پردی څوک دی.

۴

ماتريونا ودرېده او وغږېده: «که دا سم سړی وای، هغه به لوڅ لغړ نه وای. ولې آن یو کمیس یې هم په ځان کې نشته؟ که هغه سم سړی وای تا به هرو مرو ویلي وای چې هغه دې له کوم ځایه پیدا کړ!»

سیمون وویل: «څه چې زه غواړم درته ووايم همدا دي... کله چې زه عبادتڅي ته ورسېدم دا مې هلته لغړ او یخ وهلی وموند. ما ځان سره ویل چې دا هوا خو د لوڅ کښېناستلو لپاره هېڅ مناسبه نده! بیا خدای وسیله شو چې زه یې څنگ ته ولاړ شم. که نه په همغه ځای کې به یې ساه ورکوله. نو ته خپله ووايه، ما به څه کول؟ زه نه پوهېدم چې پر هغه څه تېر شوي. د دې لپاره مې هغه ونيو او خپلې جامې مې ورته واغوستې، بیا مې کور ته راوست. دومره مه په غوسه کېږه ماتريونا. دا گناه ده. مه هېروه چې موږ ټول یوه ورځ مرو!»

د ماتريونا پر خوله نور هم غوسه ناکې خبرې راتللې خو کله چې پردي ته یې وکتل غلې شوه. په څوکۍ کې ناست و، نه ښورېد، سر یې په گربوان ټیټ و، سترگې یې پټې وې او داسې ښکارېده چې همدا اوس درد ویني. ماتريونا غلې شوه. سیمون ورته وویل: «ماتريونا ته هېڅ د خدای مینه نه لري؟»

ماتريونا د هغه دا خبره واورېده. کله چې پردې ته يې لیدل ناڅاپه پرې مهربانه شوه. له دروازې څخه بېرته وگرځېده او د تنور نه يې د شپې خواړه ويستل. په مېز يې گېلاسونه کښېښودل او پکښې يې کواس واچو. بيا يې هغه وروستی برخه د ډوډۍ وباسته. په مېز يې کاشغې او پنډې کښېښودل.

هغه وويل: « که مو خواړه زړه ته کيږي ويې خورئ »
سيمون پردې خوړلو ته وبله.
ويې ويل: « راشه دلته کښېنه ځوانه. »
سيمون ډوډۍ ټوټه کړه او په کاسو کې يې وړه کړه.

دواړو خوړل پيل کړل. ماتريونا د مېز څنگ کې کښېناسته، ښي لاس يې په مېز کښېښود او پردې ته يې وکتل.

ماتريونا پر پردې باندې زړه سوی وکړ او هغه پرې گران شو. بيا د پردې مخ روښانه شو او سترگې يې پورته کړې او ماتريونا ته يې وځاندل.

کله چې د شپې خواړه خوړل شول ښځې لوبښې ومينځې. بيا يې له پردې نه پوښتنې وکړې. ماتريونا وويل: « ته د کوم ځای نه يې؟ »

«زه له دې ځايونو څخه نه يم.»

«نو څنگه به کوره شوې؟»

«دا ویلی نشم.»

«آیا کوم چا لوټ کړی یې؟»

«نه، خدای ما ته سزا راکړې.»

«ښه، او نو بیا هلته لوڅ لغړ پروت وي؟»

«هو، لغړ وم او نږدې و چې کنگل شم. سیمون زه ولیدم او په ما یې زړه وسوزو. خپل جمپر یې ویست او هغه یې ما ته واغوست. بیا یې زه دلته راوړم. تا هم په ما رحم وکړ او ما ته دې خواږه او څښاک راکړل. زه ستاسو منندوی یم، خدای به تاسو ته خامخا اجرone درکړي!»

ماتریونا په پښو ودرېده. د کړکۍ څنگ ته ولاړه تر څو هغه د سیمون زوړ کمیس چې گنده یې راوړي. هغه سره یې ورته یو پرتوگ هم راوړ.

هغې ویل: «گورم چې کمیس نه لري، دا دی. دا واغونده او هر ځای کې چې غواړې ویده شه، د بسترو په ځای کې یا د تنور په سر.»

پردي جمپر ویست او کمیس یې واغوست. بیا د بسترو په ځای کې پرېوت. ماتریونا شمع گله کړه او جمپر یې واخیست. د خوب لپاره د سیمون څنگ ته ولاړه.

ماتریونا پرېوته او جمپر یې په ځان واچو خو ویده کېدای و نه شوه. مدام د پردي په اړه یې فکر کوه.

که څه هم حیف یې راته چې هم د هغوی ورستی برخه د ډوډۍ یې خوړه، او هم کمیږي او پرتوگ یې وړیا واخیستل خو بیا هم کله چې د هغه مسکا یې په یادېده، زړه یې پرې سوزېده.

ماتریونا تر ډېره وینه وه، پام یې شو چې سیمون هم وینه دی.
«سیمونه!»

«څه؟»

«تاسو د ډوډۍ وروستی برخه هم خوړه او ما د سهار لپاره نور اوږه نه دي لاندې کړي. نه پوهېږم چې سبا څه وکړو. ستا په اند به سهار د گاوندۍ مارتا نه یوه برخه ډوډۍ په پور اخیستی وشم؟»
«که ژوندي وو خو یو څه به د خوړلو هم پیدا شي.»

ښځه یو موده هېڅ و نه ښورېده. وروسته بیا وغږېده، «هغه د ښه انسان په شان دی، خو ولې موږ ته نه وايي چې څوک دی؟»
«حتمن د دې لپاره کوم دلیل لري.»
«سیمونه؟»

«څه؟»

«موږ تل هر څه وېشو خو ولې هېڅوک موږ سره هېڅ هم نه وېشي؟»
سیمون نه پوهېد چې څه ځواب ورکړي، د دې لپاره غلی پاتې شو.
ویې ویل: «غږېدل به بس کړو» بیا یې شا واورله او ویده شو.

۵

سیمون سهار وینښ شو. ماشومان یې لا تر اوسه ویده و، ښځه یې د یو برخه ډوډۍ اخیستلو لپاره د گاونډۍ کور ته ولاړه. پردی په څوکی یوازې ناست و او په ځان کې یې زوړ کمیس او پرتوگ و. پردی سړي مدام پورته کتل. خبره یې د تېرې ورځې په پرتله ډېره روښانه وه. سیمون ورسره وغږېد، «ډېر ښه ملگریه. پوهېږې چې معده مو ډوډۍ غواړي او لوڅ ځان مو هم کالي. انسان اړ دی چې کار وکړي خو ژوندی پاتې شي. ته کوم کار زده لرې؟» «ستا کور کار زده دی؟»

دې ځواب سیمون ډېر حیران کړ، خو بیا هم هغه وویل: «انسان هر کار چې وغواړي زده کولای شي.» «هو، ټول انسانان کار کوي، زه به هم کار وکړم.» «نوم دې څه دی؟» «مېخیل.»

«ډېر ښه مېخیله. که نه غواړې چې د ځان په هکله وغږېږې سمه ده، دا ستا کار دی. خو اړ یې چې خپل ژوند خپله وگټي. په همدې شرط درته خواره او استوگنځای درکولای شم.»

سږی په څه باندې ژوندی وي؟! ۲۷

«خدای دې تاسو ته اجر ونه درکړي! ما ته یوازې ووايي چې څه وکړم؟
زه به یې زده کړم.»

سیمون تار واخیست، خپل په شست گوته کې یې تاو کړ او ښه یې
وپیچله.

«گوره! ډېر آسانه دی...»

مېخایل هغه وکتل او پوه شو چې څه وکړي. تار یې په خپل شست
گوته کې تاو کړ او ښه یې وپیچله.

بیا سیمون هغه ته د تارونو یو ځای کول هم زده کړل. مېخایل په دې

برخه کې هم له ځان نه چټکتیا ونښوده. وروسته سیمون ورته زده کړ چې څنگه د تار کوټونه ټول کړي او هغوی وگنډي. مېخیل دا هم په یو ځل کې زده کړ.

څه چې سیمون ورته ښودل هغه په یو ځل کې زده کول. درې ورځې وروسته یې داسې بوټانو گنډل چې چا به ویل آن ټول ژوند یې بوټ جوړولو سره تېر شوی. بې له دمه یې کار کاوه او لږ خواړه یې خوړل. کله چې کار یې پای ته رسېده غلی به ناست و او مدام به یې پورته کتل. ډېر په ندرت بهر تلو، یوازې د اړتیا پر مهال غږېده او هېڅکله یې ټوکې ټکالې نه کولې او یا نه خندېده. هېڅ چا نه و لیدلی چې وروسته له هغه لومړۍ شپې چې ماتریونا ورته خواړه ورکړي و، وځاندي.

۶

شپې او ورځې پرله پسې تېرې شوې او یو کال تېر شو. د یو کال په اوږدو کې مېخیل سیمون سره ژوند او کار وکړ. د مېخیل نوم هر چېرې خپور شوی و. ځکه چې هر چا به ویل چې د سیمون کارکوونکی مېخیل تر ټولو ښه بوټان جوړوي. له همدې کبله د ټولو کلیو څخه خلک د بوټ جوړولو لپاره سیمون ته تلل. په دې توګه د سیمون کار هم وده وکړه.

د ژمي په یوه ورځ کې چې سیمون او مېخیل په کار بوخت و یو درې آس لرونکې چین داره ګاډی د هغوی کوډلې مخې ته ودرېده. د

کړکۍ نه یې بهر وکتل، گاډۍ د دروازې مخې ته درېدلې وه. له دروازې څخه د پاکو جامو خاوند یو نوکر ښکته شو او دروازه یې پرانیسته.

بیا له گاډۍ نه سر تر پښو په پوستینونو پوښلی یو سړی ووته. تر کودلې پورې په پښو ولاړ. ماتریونا والوته او دروازه یې پرانیسته. ښاغلي کودلې ته پښه کښېښوده او کله چې دننه شو لږ پاتې و چې ککره یې په چت ولږېږي. خورا لوی و، له دې کبله د کوتې لویه برخه یې نیولې وه. سیمون له خپل ځایه جگ شو او په حیرانتیا یې سړي ته وکتل. تر اوسه پورې یې داسې څوک نه و لیدلی. سیمون لوړه ونه درلوده، مېخایل هم ډنگر و او ماتریونا لکه لرگي وچه وه. خو دا سړی داسې و چې له کوم بلې نړۍ څخه راغلی وي: سور مخ، لوی بدن او غوږي ته ورته غاړه یې درلوده. داسې ښکارېده چې سر تر پښو له وسپنې جوړ دی.

ښاغلي یوه ژوره ساه ویسته. بیا خپل پوستین یې ویست او په څوکۍ کښېناست.

وغږېد: «کوم یو مو د بوت جوړولو استاد یی؟»

سیمون وویل: «زه یم صیب»، وړاندې شو.

بیا ښاغلي خپل نوکر ځان څخه نږدې وغوښته.

«وه هلکه فدکا! چرم راوړه!»

نوکر وځغاست او یوه کڅوړه یې راوړه. ښاغلي کڅوړه واخیسته او په

مېز باندې يې کښېښوده.

ويې ويل: «گنډ پرانيځه،» نوکر ژر پرانيسته.

ښاغلي چرم وښود.

هغه وويل: «دې خوا وگوره بوتجوړوونکيه، دا چرم گورې؟»

«هو صيب.»

«نو ته پوهېږې چې دا د څه چرم دی؟»

سيمون چرم وخپړه. «دا ډېر ښه چرم دی.»

«هو، بلکل! اې نادانه، تا به آن خپل په ټول عمر کې داسې چرم نه

وي ليدلی. دا له آلمان څخه ځانگړی راوړل شوی. شل ربله يې بيه

ده.»

سيمون ووېرېد، «ما به داسې چرم چېرته ليدلی وای؟»

«هو، همداسې ده! اوس ووايه. آيا ته له دې نه زما لپاره بوتونو جوړولای

شي؟»

«هو صيب، جوړولای شم.»

ښاغلي پرې چيغه کړه: «جوړولای شي که نه؟ دا مه هېروه چې بوتان

د چا لپاره جوړوي او د چرم ارزښت څه دی! غواړم چې بايد يو کال

واغوستل شي، نه يې ډول خراب شي او نه يې گنډ وشليږي. که دا

کولای شي چرم واخله او پرې يې کړه؛ خو که دا نشي کولای ما ته

ووايه. که د يو کال په اوږدو کې وشليږي او يا خپل ډول له لاسه ورکړي

تا به بندي کړم. که په يو کال کې و نه شليږي او يا خپل ډول له لاسه

ور نه کړي تا ته به لس ربله درکړم.»

سیمون وېرېدلی و او نه پوهېد چې څه ووایي. د مېخیل خوا ته یې وکتل او د هغه په ځنگون یې ټونگه ورکړه. ورته یې وویل: «دا کار واخلو؟»

مېخیل په سر خوځولو هو کړ.

سیمون د مېخیل مشورې سره سم د یو کال په اوږدو کې د نه خرابېدونکو بوتانو جوړولو دنده ومنله.

ښاغلي خپل خدمتگار ځان ته رانږدې کړ. خپل کینه پښه یې ورته وړاندې کړه. د هغه نه یې وغوښتل تر څو کین بوت یې وباسي. «اندازه مې واخه.»

سیمون د اتلسو انچو په اوږدو یو کاغذي بېلگه وگنډله. کاغذ یې نرم کړ، بیا په ځمکه کېښاست؛ د دې لپاره چې د ښاغلي جورابه ککړه نکړي خپل لاس یې د کار په لمنې پاک کړ او اندازه یې واخیسته. پښې یې اندازه کړې. بیا یې د پښې حلقه اندازه کړه. کله چې پښه یې اندازه کوله ویې لید چې دا کاغذ دې پښې لپاره ډېر لنډ دی، دومره لنډ و چې د پښې پورته برخې ته هېڅ نه رسېد.

«پام کوه چې د پښې پورته ځای ډېر پراخ و نه نیسي.»

بیا سیمون یوه بله بېلگه وگنډله. ښاغلي خپلې گوتې د جورابو په منځ کې ښورولې او خپل شاوخوا خلکو ته یې وکتل. مېخیل یې ولید: ویې پوښتل: «دا څوک دی؟»

«دا زما کارکوونکی دی. بوتان به هغه جوړ کړي.»

ښاغلي وویل: «مه هېروه، یو کال یې اغوندم!»

سیمون هم مېخیل ته ولید او په دې یې پام شو چې مېخیل ښاغلي ته نه گوري. مېخیل د ښاغلي شا خوا ته گوښې ته کتل، لکه دا چې هلته یې کوم څوک لیدلي وي. مېخیل هلته یو څه موده وکتل. بیا ناڅاپه مسکی شو او مخ یې وځلېد.

ښاغلي پرې چیغه کړه: «اې لوده ته څه ته خاندې؟ ښه به دا وي چې بوتان پر وخت جوړ کړي!»

مېخیل وویل: «هو بوتان به په وخت جوړ شي.»

ښاغلي وویل: «ښه به شي،» بیا یې خپل بوتان او پوستین واغوستل او له دروازې څخه ووت. خو ټیټېدل یې هېر شول. نو ځکه یې سر په دروازې ولږېد.

ښاغلي ښکځلې وکړې او خپل سر یې وگراوه. وروسته بیا په گاډۍ کې سپاره شول او ولاړل.

همدا چې سړی ولاړه سیمون وویل: «دا دی اخیل سړی! آن په تېر یې هم نشې وژلای. نږدې و چې دروازه ماته کړي خو خپل ځان ته یې هېڅ زیان و نه رسېد.»

ماتریونا وویل: «هو څوک چې داسې ښه ژوند ولري، دا عادي خبره ده چې دومره پیاوړی وي. آن مرگی هم پرې اغېز نکوي.»

۷

وروسته سیمون مېخیل ته وویل: «کار مو واخیست خو په دې نه پوهېږو چې زموږ په گټه به وي که په زیان. چرم ډېر گران دی او ښاغلی هم خورا غوسه ناکه. په دې کار کې باید هېڅ تېروتنه ونه کړو. راشه، ستا سترگې زما نه لا نور هم چټکې دي. لاسونه دې هم زما نه چټک دي. ته اندازه واخله او بوتیانو ته ډول ورکړه او زه به گنډل وکړم.»

څه چې سیمون وویل مېخیل هم وکړل. چرم یې واخیست او په مېز باندې یې هوار کړ بیا یې دوه قاته کړ. هغه یې په چارپه پرې کړ. د پرې کولو پر مهال ماتریونا هم هغه ننداره کړ، د هغه په دومره چټکتیا حیرانه شوه. ماتریونا تل د بوتچورولو ننداره کړې وه خو دا ځل په دې پوه شوه چې مېخیل چرم د بوت جوړولو سره سم نه پرې کوي بلکې په دایروي ډول یې پرې کوي.

غوښتل یې چې یو څه ووايي. خو ځان سره یې داسې فکر وکړ: «ښايي زما سم پام نه وي شوی چې ښاغلي څه ډول بوتیان وغوښتل. ښايي مېخیل په دې اړه زما نه ډېر وپوهیږي... باید ورسره کار و نه لرم.»

مېخیل د چرم پرې کول پای ته ورسول. وروسته یې تار واخیست تر څو یې وگنډي. خو هغه چرم د یو کونج څخه نه بلکې د دوه کونجونو

څخه وگنډه. حال دا چې د ښاغلي بوتان پکار و او دوه کونجه جوړښت د بوتانو لپاره مناسب ندی بلکې د خپلیو لپاره مناسب دی.

ماتربونا یو ځل بیا هکه پکه شوه خو بیا یې هم هېڅ و نه ویل. مېخیل تر غرمې پورې گنډل وکړل. سیمون د ډوډۍ خوړلو لپاره راغی. هغه ولیدل چې مېخیل د ښاغلي له چرمه خپلۍ جوړې کړي. سیمون «آه» ویست او ویې ویل: «هغه مېخیل چې په دا یو کال کې آن یو ځل هم تېروتنه نه وه کړې څنگه داسې لویه خطا وکړه؟»

ښاغلي له هغوی نه اوږده بوتان غوښتي و خو کوم قالب چې مېخیل جوړ کړی و د خپلیو لپاره و. ټول چرم حیف شو. «ښاغلي ته به څه ووايم؟ اوس به څنگه شونې وي چې دومره گران چرم واخلم او د دې په ځای یې کښېدم؟»

مېخیل ته یې مخ واړو، «ته څه کوې اې ملگریه؟ زه دې تباه کړم! ته ښه پوهېدې چې ښاغلی اوږده بوتان غواړي. خو وگوره چې تا څه کړي!»

کله چې سیمون په میخیل باندې پټکې کولې دروازه وټکېده. هغوی له کړکۍ څخه بهر وکتل. یو آس لرونکی یې ولید چې خپل آس بندوي. دروازه یې پرانیسته. دا د ښاغلي همغه نوکر و، دننه راغی.

«ورځ مو پخیر.»

سیمون ځواب ورکړ: «ورځ پخیر. څنگه درسره مرسته کولای شو؟»

«آغلې زه د بوتانو په هکله لېرلی یم.»

«په بوتانو څه شوي؟»

«زما بادار نور ورته اړتیا نلري. هغه ومړ.»

«دا څنگه امکان لري؟»

«کله چې موږ له دې ځايه ووتو آن دومره يې عمر و نه کړ چې تر کوره ورسېږي. په گاډۍ کې روان وو چې مړ شو. کله چې کور ته ورسېدو نورو نوکرانو هم مرسته وکړه خو ډېر دروند و. لکه بوجۍ په ځمکه وغورځېده. هغه نور مړ و. کلک پاتې و، نو ډېر گران و تر څو له گاډۍ نه يې وباستو. آغلې زما نه وغوښتل څو بوتجوړوونکو ته ووايم، هغه سړي چې بوتان غوښتي و او د دې لپاره يې چرم پرې ايښی و نور بوتانو ته اړتیا نلري. هغې وويل چې د مړي لپاره يې نرمې خپلۍ جوړې کړئ. ما ته يې وويل چې تر هغه پورې هلته پاتې شه چې خپلۍ جوړېږي. زما د راتگ لامل همدا دی.»

مېځايل د چرم ټوټې ټولې کړې او ويې تړلې. هغه نرمې خپلۍ يې چې جوړې کړې وې په يوبل وښلولې. هم خپلۍ او هم چرمونه يې خدمتگار ته وسپارل. سړي هغوی واخيستل او ويې ويل: «د ځان خيال ساتئ ماهر و بوت جوړوونکو، ورځ مو پخیر!» بيا ولاړ.

۸

دوه کاله نور هم تېر شول. دا شپږم کال و چې مېخایل سیمون سره ژوند کاوه. د مېخایل ژوندون په همغه شان دوام درلود. هېڅ ځای ته نه تلو، یوازې د اړتیا پر مهال غږېده او په دا شپږ کالو کې یوازې یې دوه ځلې خندلې وې: کله چې ماتریونا ورته خواږه ورکړل او کله چې بښاغلی ورکړه راغلی و.

سیمون د خپل کارکوونکي څخه ډېر خوښ و. هېڅکله یې ورنه نه پوښتل چې له کوم ځایه راغلی او له دې ډارېده چې مېخایل به یوه ورځ دا ځای پرېږدي او ولاړ شي.

یوه ورځ ټول په کور کې و. ماتریونا په تنور باندې دېگونه ځای پر ځایول، ماشومانو په چمن کې منډې رامنډې وهلې. سیمون د کړکۍ په څنگ کې ناست و او گنډل یې کول. مېخایل د بلې کړکۍ په څنگ کې ناست و او یو بوټ یې سربیناوه.

یو له ماشومانو څخه د مېخایل کړکۍ ته نږدې شو. مېخایل هم خپل سر ورته تیت کړ.

«وگوره مېخایل تره! هلته یوه بڼځه ده. دې خوا ته راروانه ده! دوه کوچنۍ نجونې هم ورسره دي! یوه جینۍ په پښه گوډه ده.»

کله چې هغه د ماشوم دا خبره واورېده خپل کار یې نیمگړی پرېښود او په کړکۍ باندې ونښلېد. کوڅې ته ځیر شو.

سیمون هک پک شو. ځکه چې مېخایل مخکې له دې نه هېڅ کوڅې ته نه کتل. خو اوس په کړکۍ نښلېدلی و او کوم څه یې ننداره کول. بیا سیمون هم بهر وکتل. هغه هم ولید چې یوه د ښو جامو خاونده ښځه او دوه ماشومان د هغوی کور خوا ته راروان دي. انجونو پوستي یالانونه اغوستي و. جینکیو دومره یوبل ته ورته والی درلود چې یوه تر بلې جلا کېدای نه شوه. خو د یوې کینه پخه گوډه وه او گوډه گرځېدله.

هغوی په برنډې پښه کېښوده، بیا کور ته نږدې شول. ښځې ور پرانیست، لومړی یې انجونې دننه کړې بیا خپله دننه شوه.

«ورځ مو پخیر ښکلو خلکو!»

سیمون وویل: «ورځ مو پخیر. هیله کوم دننه راشی، تاسو سره څه مرسته کولای شو؟»

ښځه د مېز په څنگ کې کېښناسته. دوه کوچنۍ انجونې یې د پښو څنگ کې ودرېدې. هغوی په کوډله کې له شته کسانو نه وېرېدلې وې.

«د دا دوه کوچنۍ انجونو لپاره یو-یو جوړه پسرلني بوتان مې پکار دي»

«ښه، دا کولای شو. که څه هم موږ هېڅکله دومره کوچني بوتان نه دي جوړ کړي خو بیا هم جوړولای یې شو. هم گنډل شوي او هم نښلېدونکي بوتان جوړولای شو. زما کارکوونکی مېخیل په دې کار کې خورا ماهره دی.»

سیمون مېخیل ته وکتل او پوه شو چې د هغه فکر په کار باندې ندی. کار یې پرې ایښی و او کوچنۍ انجونو ته یې پام و. سیمون په دې حیران شو. انجونې په رښتیا هم خوږې وې. تورې سترگې یې درلودې، مخونه یې ښکلي و او سره انگي یې درلودې. په ځانونو کې یې هم ښایسته جامې او پوستیني شالونه و. خو سیمون لا هم پوه نه شو چې مېخیل ولې ورته په دې شان لیدل، لکه دا چې هغوی پېژني. سیمون ښځې سره وغږېد او بیه یې وټاکله. وروسته له دې چې په بیه توافق وشو د اندازې اخیستو لپاره چمتو شول. ښځې لومړی ګوډه ماشومه په غیر کې ونيوله او ویې ویل: «د دې ماشومې څخه دوه اندازې واخلي، یو د ګوډې پښې لپاره او بل د روغې لپاره. د دې بلې جینۍ اندازه اخیستو ته اړتیا نشته. هغه په دې چې د دواړو پخې یو اندازه دي. ځکه چې دوی دواړه غبرګوني دي.»

سیمون اندازې واخیستې او ګوډې جینۍ سره یې خبرې پیل کړې. «څنگه داسې وشو؟ ته خو ډېره ښکلې جینۍ یې.»
ښځې ته یې وویل: «په همدې توګه وزېږېده؟»
«نه، موږ یې پښه ورماته کړې وه.»

ماتريونا په خبره کې ننوته. غوښتل يې چې پوه شي چې دا ښځه څوک ده او دا ماشومان د چا دي. «آيا تاسو د دوی مور نه ياست؟»
«نه خور جانې، زه نه د دوی مور يم او نه هم دوی سره کوم خپلوي لرم. خو ما هغوی خپل بچي گڼلي او راباندې ډېر گران دي.»
«يعنې دوی ستاسو ماشومان ندي خو تاسو هغوی سره دومره ډېره مينه لرئ؟»

«څنگه کېدای شي چې ورسره مينه و نه لرم؟ دواړو ته مې خپلې شيدې ورکړي. ما هم يو ماشوم درلود چې په خپله مې زېږولای و. خو خدای هغه بېرته ځان څخه واخيست. ما خپل زوی سره ډېره مينه درلوده خو اوس دوی سره هم ډېره مينه لرم.»
«ښه نو دوی د چا ماشومان دي؟»

۹

ښځې هغوی ته ټوله کیسه وکړه.

«کابو شپږ کاله شول چې د دوی مور او پلار مړه شول. دواړه په یوه اونۍ کې مړه شول. پلار یې په سپشنې کې او مور یې په جمعې ورځ کې ښخ شول. دا یتیمان درې ورځې وروسته د خپل پلار له مړینې وڅېړېدل او مور یې هم آن یوه ورځ ژوندۍ پاتې نه شوه. زه او مېړه مې د دوی گاونډیان وو. زموږ او د دوی حوږلۍ گانې څنگ پر څنگ وې. د دوی پلار یو یوازې کس و، دنده یې په ځنگله کې لرگي ماتول و. یوه ورځ کله چې هغه ونه ماتوله، لویه ونه پرې نږدې وه. ونه د سړي په ځان غورځېدلې وه او کولمې یې ورته باستلې وې. یو څو ساعته ژوندی و خو مخکې له دې چې کور ته ورسول شي مړ شوی و. په هماغه اونۍ یې مېرمن غبرگونې وزېږول... همدا کوچنۍ انجونې. هغه بې وزله او بې کسه وه. هېڅ څوک یې نه درلود چې ورسره پاتې شي. دوی یې په یوازې ځان وزېږول او په هماغه شان یوازې مړه شوه.

په سبا یې زه لیدو ته ولاړم. خو کله چې زه کور ته ننوتم بېچاره ښځه مړه شوې وه او ځان یې کلک او سوړ شوی و. د ځانقندن پر مهال یې دا ماشومه په غېږ کې کلکه نیولې وه. ځکه یې پښه ورتپي کړې ده. وروسته نور کلیوال هم کډلې ته راغلل، جسد مو وميځه. بیا

مو دباندې وباسته او د هغه لپاره مو یو تابوت جوړ کړ او ښځه مو ښځه کړه. کلیوال ښه خلک و، ماشومان یوازې پاتې و او ټولو فکر کوه چې په ماشومانو څه وکړي؟ د هغوی په منځ کې یوازې زه وم چې د بل ماشوم خاوند وم. ما خپل بچي ته هم شیدې ورکولې. د دې لپاره دوی یې ما ته راکړل او ما هم ومنل. کلیوالو ما ته وویل: «ماری، اوس لپاره اینجونې ته واخله بیا راتلونکي کې به د هغوی لپاره یو حل لاره ومومو.»

ما لومړی روغې ته شیدې ورکولې او گوډې ته مې شیدې نه ورکولې. ځکه چې ډاډ مې نه درلود چې هغه به ژوندۍ پاتې شي. خو بیا ځان سره مې فکر وکړ چې ولې دا معصومه یتیمه وځوروم؟ زړه مې پرې وسو او هغه ته مې هم خپل شیدې ورکړې. په دې توګه خپل زوی سره مې یو ځای دوی دوه هم مړولې... درې واړه... په خپلو شیدو... زه هغه مهال ځوانه او پیاوړې وم، ښه خواږه مې خوړل او آن خدای ما ته دومره ډېرې شیدې راکړې وې چې بهېدې. کله به مې دوه وو ته په یو وخت کې شیدې ورکولې. چې یو یې مړېده بیا به د بل وار و. خو د خدای تقدیر داسې و چې دوی دواړه ژوندۍ وي او زما خپل زوی د دوه کلنۍ څخه مخکې ومري. ما بل ماشوم و نه زېږو. موږ سوکاله وو. مېړه مې د جوارو یو سوداګر و. ښه معاش یې درلود او زموږ ژوند پرې جوړ و. زه ماشوم نلرم خو که دوی هم راسره نه وای زه به ډېره یوازې وای! څنګه به دوی سره مینه و نه لرم؟ دوی زما ټول ژوند دي!»

سړی په څه باندې ژوندی وي؟! ۴۳

په یو لاس باندې یې ګوډې ماشومې ته غېږه ورکړه او په بل لاس یې خپلې اوبنکې پاکې کړې.

ماتریونا ژوره ساه واخیسته او وغږېده: «دا خبره رښتیا ده چې وایي: «انسان پرته له مور او پلاره ژوند کولای شي خو پرته له خدایه ژوند نشي کولای.»

په دې حال کې کور داسې روښانه شو لکه لمر چې د کور منځ ته دننه شوی وي. رڼا د مېخایل د ناستې ځای څخه پورته کېده او ټولو هغه ته کتل. هغه لاس په ځنگون ایښی و او ناست و، پورته یې لیده او پر منځ یې مسکا وه.

۱۰

ښځه او جینکۍ ولاړې. مېخیل په پښو ودرېد. وروسته بیا د سیمون او ماتریونا په مخه کې په ځنگانه کښېناست او دا یې وویل: «د خدای په امان صایب! خدای زه وبخښلم. ستاسو نه یوازینی هیله مې دا ده چې که ما کومه تېروتنه کړې وي ومې بخښئ.»

هغوی ولید چې په مېخیل باندې رڼا ځلېږي. سیمون له خپل ځایه پورته شو او د مېخیل په مخه کې ټیټ شو او وغږېد: «مېخیله، زه گورم چې ته یو عادي انسان نه یې. نه دې نیولی شم او نه دې څارلی شم. یوازې ما ته دا ووايه چې هغه وخت چې ته مې وموندې او کور ته مې راوړې، روحي حالت دې ډېر خراب و او کله چې مېرمن مې تا ته خواړه درکړل مسکې شوې او مخ دې روښانه شو. بیا کله چې ښاغلی راغی او بوتان یې وغوښتل بیا په خندا شوې او لا نور هم روښانه شوې. په آخر کې بیا اوس، کله چې دا ښځه خپلو دوه کوچنۍ لونو سره راغله د درېیم ځل لپاره دې وخنډل او لکه لمر وځلېدې... ما ته ووايه مېخیله، ستا خبره ولې په دې شان ځلېږي او ولې یوازې درې ځله وځلېده؟»

مېخیل ځواب ورکړ: «د هغه ځلېدو لامل مې دا و چې زه خدای سزایی کړی وم خو د اوسنۍ ځلا لامل مې دا دی چې خدای زه وبخښلم. خدای غوښتل چې زه په درېیو حقیقتونو پوه شم. ځکه نو ما درې ځله

وځنډل. زه په دغو حقیقتونو باندې پوه شوم. په لومړي حقیقت باندې کله چې ستا ښځې په ما باندې زړه سوی وکړ پوه شوم. د دې لپاره مې مسکا کړې وه. په دویم حقیقت کله چې شتمن سړی د بوټ جوړولو لپاره راغلی و پوه شوم او بیا مې مسکا وکړه. اوس مې کله چې دا کوچنۍ جینکۍ ولیدې په درېیم او وروستي حقیقت پوه شوم او د دې له امله مې د درېیم ځل لپاره مسکا وکړه.»

سیمون وویل: «آیا ما ته وایلی شې چې خدای ولې تا ته سزا درکړه؟ او دا درې حقیقتونه څه دي؟ ووايه تر څو زه هم پرې پوه شم.»

مېخایل ځواب ورکړ: «خدای زه ځکه سزايي کړم چې ما د هغه له امر څخه سرغړونه وکړه. زه په جنت کې یو پرښته وم. خدای زه ولېرلم تر څو د یوې ښځې ساه واخلم. ځمکې ته ښکته شوم او ولاړم یوه رنځوره ښځه مې ولیده چې یوازې پرته وه. غبرګوني ماشومان یې نوي زېږېدلي و. انجونې بېوزله وې او د خپل مور په څنګ کې بې خیاله پرتې وې خو ښځې نه شوای کولای چې هغوی خپلو سینو ته پورته کړي. بیا کله چې ښځې زه ولیدم پوهه شوه چې زه خدای لېږلی یم څو د هغه ساه واخلم. ما ته یې دا وویل: «اې د خدای پرښتې! زما مېړه لږ موده وړاندې د یوې ونې لاندې شو او ومړ. نه مې خور، نه مې مور او نه مې خاله شته. هېڅ څوک زما د بېوزلو یتیمانو پروا نه لري. هیله کوم زما ساه مه اخله! پرېږده چې ماشومانو ته مې شیدې ورکړم، لویې یې کړم او لږ تر لږه وګورم چې هغوی خپل په پښو ګرځېدلای شي، بیا مې ساه واخله. ماشومان پرته له مور او پلاره ژوند کولای نشي.»

د هغې پر حال خپه شوم، بیا مې یوه ماشومه د هغې پر سینې تکیه کړه او بله مې د هغې په لاسونو کې کښېښوده. بېرته جنت ته والوتم او د خدای څنگ ته ولاړم. بیا مې خدای ته وویل: «ما و نه کولای شو چې د هغې مور ساه واخلم. مېرې یې د ونې لاندې شوی او مړ شوی. دوه دانې کوچني ماشومان لري او دعا یې وکړه چې ساه یې وانه خیستل شي. ویل یې چې پرېږده چې ماشومانو ته مې شیدې ورکړم خو هغوی لوی کړم او وگورم چې خپل په پښو گرځي. بیا یې وویل چې ماشومان پرته له مور او پلاره ژوند کولای نشي. د دې له امله مې د هغه ساه وانه خیسته.

خدای ما ته وویل: «ولار شه د مور روح واخله او په درې حقیقتو پوه شه! بني آدم سره یو ځای په ژوند کولو پوه شه! په دې پوه شه چې بني آدم ته څه ندي ورکړل شوي! په دې په شه چې سړی څه سره ژوند کوي! تر هغه بېرته جنت ته مه گرځه چې په دوی پوه شوې!»

وروسته بیا ځمکې ته ښکته شوم او د هغې مور ساه مې واخیسته. یو ماشوم یې له لاسه ولوېد، او بېچاره ښځه په یو اړخ شوه او بل ماشوم یې د ځان لاندې شو. د ماشومې پښه یې ورژوبله کړه. بېرته پورته شوم او هڅه مې وکړه چې د هغه روح خدای ته یوسم؛ خو باد زه منع کړم او وزرونه مې کاره شول او ولوېدم. د ښځې روح خدای ته یوازې پورته شو. زه هم بېرته ځمکې ته ولوېدم.

۱۱

اوس سیمون او ماتریونا پوه شول چې هغه څوک چې هغوی سره دومره وخت په یو ځای ژوند وکړ او ورته یې خوراک او څښاک ورکړل څوک دی. هغوی د خوشحالی ژړا وکړه. پرېښتې ورته داسې وویل: «په ځمکه کې یوازې او لغړ وم. تر هغه پورې چې انسان شوم، د انسانانو په هېڅ اړتیاوو نه پوهېدم. نه په سړو پوهېدم، نه په ولړې او نه په تندې. خو وړی وم او لږ پاتې و چې د یخ نه کنگل شم. خو نه پوهېدم چې څه وکړم. په لاره کې مې یو عبادتځای ولید چې د خدای په نامه جوړ شوی و. ما وغوښتل چې هلته پناه یوسم. خو د عبادتځي دروازه تړلې وه او هلته تللای و نه شوم. ځکه نو د عبادتځي شا ته ولاړم او هڅه مې وکړه چې څومره چې کولای شم له باده خوندي پاتې شم. بیا ماښام شو. زه هم وړی وم هم ډېر یخ وهلی وم او هم په درد کې وم. ناڅاپه مې ولید چې یو څوک له لارې تېرېږي. یو جوړه زاړه بوټونه یې په لاس کې و او ځان سره په لوړ غږ غږېده. ما د هغه په مخ کې مرگی ولید. له هغه راهیسې چې انسان شوی وم، دا لومړی ځل و چې د یو سړي له مرگه ډک مخ مې ولید. ستا مخ ډېر بد ښکارېده. ځکه نو ما خپل مخ بل اړخ ته واړو. بیا مې ستا غږ واورېد چې شکایت دې کوه چې څنگه به پرته له پوستینه ژمی تېروم. ما ځان سره ویل: «زه د سړو او ولړې له کبله مخ په مړ کېدو یم او دا سړی یوازې د دې په فکر

دی چې څنگه پوستین واخلي. نه هغه ما سره مرسته نشي کولای.»

کله چې تا زه ولیدم خپلې ورېزې دې پورته کړې او لا نور هم وپروونکی شوې. داسې دې ښکاره کړ چې زه دې نه یم لیدلی. هغه وخت ډېر ناهیلی شوی وم، خو ناڅاپه مې ولید چې بېرته راوگرځېدې. ککره مې پورته کړه خو ته مې پېژندلای و نه شوې. ځکه چې لږ وړاندې مې ستا په څېره کې مرگی لیدلی و خو نور دې مخ له ژوندونه ډک و او ستا په زړه کې مې د خدای جلوه ولیده. راغلې، زه دې وپوښلم او زه دې ځان سره خپل کور ته بوتلم. کله چې کور ته راغلو ستا ښځې ماتریونا موږ بدرگه کړو او بیا وغږېده. د ښځې څېره دې ستا په پرتله لا نوره هم وېرناکه وه، مرگی یې له خولې بهېده. هغې د مرگی څړیکې په کور کې خپرولې او له دې کبله ما ساه نشوه اخیستی. ماتریونا غوښتل چې ما بېرته بهر کړي. خو زه پوهېدم چې که هغه دا کار وکړي هغه مري. ځکه چې زه پرېسته یم او په دې پوهېدلای شوم. بیا ته ورته د خدای په اړه وغږېدې او ناڅاپه بدله شوه.

هغه مهال چې ماتریونا ما لپاره خواړه راوړل، ورته مې وکتل. نور نو د ماتریونا له ځانه مرگی لېرې شوی و؛ ماتریونا ژوندی. وه او ما د هغې په ځان کې هم د خدای جلوه ولیده.

بیا په لومړي حقیقت باندې پوه شوم. خدای ویلي و چې «پوه شه چې د انسان په زړه کې څه ژوندي دي!» او زه هغه شېبه پوه شوم چې د انسان په زړه کې مینه ژوند کوي! خوشحاله پر دې وم چې خدای ما ته هغه څه وښودل چې ژمنه یې کړې وه خو ما ته یې وښايي. له دې

کبله د لومړي ځل لپاره مې مسکا وکړه. خو لا په هر څه نه وم پوه. لا باید په دې پوهېدم چې انسان ته څه ندي ورکړل شوي او انسان څه سره ژوندی وي.

تاسو سره مې په گډه ژوند وکړ او یو کال تېر شو تر څو یو سړی راغی او داسې بوټونه یې وغوښتل چې په یو کال کې خراب نشي. کله چې هغه ناست و ورته مې وکتل. ناڅاپه مې د هغه په شا کې د دېوال په څوکه کې خپل ملگری ولید. دا ملک الموت و... پرته له ما هېڅ چا هغه پرېښته لیدلای نشوه، خو ما هغه پېژندله او په دې پوهېدم چې وړاندې له دې چې لمر ولوبړي د شتمن سړي ساه اخلي. له ځان سره مې فکر وکړ: «سړی د یو کال وروسته لپاره چمتو والی نیسي خو خبر ندی چې مخکې له ماښامه مري.»

زه هغه وخت د خدای په بلې وینا پوه شوم چې ویل یې: «پوه شه چې بني آدم ته څه ندي ورکړل شوي.»

مخکې له دې پوهېدلی وم چې د بني آدم په ځان کې څه ژوندي دي، اوس هم پوه شوم چې بني آدم ته څه ندي ورکړل شوي. دا دویم ځل و چې مسکې شوم. دا د دې لپاره چې هم خپل ملگری پرېښته مې ولیده او هم په دویم حقیقت پوه شوم.

خو لا هم په ټولو حقیقتونو پوه نه وم. لا نه پوهېدم چې بني آدم څه سره ژوندي دي. په همدې توگه مې ژوند ته ادامه ورکړ تر هغه چې

خدای راته وروستی حقیقت ونبود. په شپږم کال کې غبرولي انجونې او یوه ښځه راغلل؛ کله چې ما انجونې ولیدې هغوی مې وپېژندې. ما اورېدلي و چې هغوی څنگه ژوندی پاتې شوې وي. وروسته له دې چې ښځې کیسه وکړه ما داسې فکر وکړ: «د دوی مور زارۍ کولې چې ماشومان به یې بېوزله شي. هغې دا ویل چې ماشومان پرته له مور او پلاره ژوند کولای نشي، ما هم پرې باور کړی و؛ حال دا چې یوې پردۍ ښځې هغوی ساتلي او لوی کړي دي.»

دا ماشومان د هغې ښځې نه و خو هغوی سره یې ډېره مینه درلوده. او بیا د هغوی لپاره یې اوښکې هم تویې کړې. هغه مهال مې د هغې په منځ کې د خدای څرېکه ولیده او پوه شوم چې انسانان څه سره ژوندي دي. خدای ما ته درېیم حقیقت ونبود او زما گناه یې وبخښله. له دې لامله مې درېیم ځل مسکا وکړه.

۱۲

د پرېښتې وينا پای ته ورسېده. د هغه په ځان باندې ځلانده رڼا چاپېره شوه. نور نو هغه ته لیدل ناشونې و، غږ یې لا نور هم غور شو، غږ یې داسې و لکه له جنته چې راځي. پرېښتې دا ویل: «په دې پوه شوم چې انسانان د مینې لپاره ژوندي دي.

هغې مور ته دا پوهه نه وه ورکړل شوې چې په ماشومانو یې څه کيږي. او نه هغه شتمن سړی په دې پوهېده چې څه ته اړتیا لري. نه پوهېده چې بوټونو ته اړتیا لري که خپل مړي لپاره خپلیو ته. د دې پوهېدل هغه څه دي چې هېڅ انسان ته ندي ورکړل شوي.

په دومره موده کې زه هم د نورو انسانانو په شان وم. وسه مې نه درلوده چې ځان خوندي وساتم؛ خوزه ځکه ژوندی پاتې شوم چې د یو مسافر په زړه کې مینه وه او هم هغه، هم د هغه ښځې په ما رحم وکړ او ما سره یې مینه وکړه.

هغه یتیماني ژوندی پاتې وې، خو د دې لامل دا نه و چې د هغوی مور ورسره وه. بلکې د یوې پردۍ د مینې له کبله ژوندی پاتې وې. انسانان یوازې د ځان لپاره ژوند نه کوي، انسانان په هغې مینې چې

په زړه کې یې شتون لري ژوندي دي.

پخوا په دې پوهېدم چې خدای ځکه انسانانو ته ژوند ورکړی چې غواړي هغوی ژوند وکړي. خو اوس لا په ډېر څه پوهېږم. اوس په دې پوهېږم چې خدای نه غواړي چې انسانان له یوبله بېل ژوند وکړي. د همدې لپاره خدای نه څرگندوي چې هر انسان د خپل ځان لپاره څه ته اړتیا لري، خدای دومره غواړي چې انسانان په ګډه ژوند وکړي او دا هر یو ته د اړتیا وړ په اندازه ښايي.

زه پوه شوم چې آن سړی که ډېر مغرور هم وي بیا هم د مینې لپاره ژوند کوي! څوک چې د مینې خاوند وي هغه د خدای په منځ کې وي او د خدای یوه څړیکه هم د هغه په منځ کې وي. ځکه چې خدای سراسر مینه ده.»

پرېنټې دعا وکړه، وروسته بیا کوډله ځای پر ځای وښورېده. چت پرانیستل شو او له ځمکې تر آسمانه یوه برېښیزه کرښه پورته شوه. سیمون، د هغه ښځه او ماشومان یې د سجدې په شان ټیټ شوي. د پرېنټې په ملا وزرونه پیدا شول. وروسته بیا کله چې سیمون په هوښ راغی د هغوی کوډله خپل پخواني حالت ته راګرځېدلې وه او پرته له هغه او کورنۍ یې بل هېڅ چا شتون ندرلود.

درې پوښتنې

په پخواوو زمانو کې یو پاچا و. هغه فکر کاوه چې که د هر څه د پیل تر ټولو سمه لار وموندي، چا ته غوړ ونیسي او د چا له اورېدو څخه ډډه وکړي او کوم کار مخکې له ټولو وکړي؛ نو په هېڅ کار کې به ناکامه نشي.

خپل د پاچاهۍ گوټ گوټ ته یې قاصدان ولېږل. ویل یې چې که هر چا ما ته د هر کار سم مهال وښوده، تر ټولو اړین خلک یې وموندل او تر ټولو مهم کار چې باید وکړم وښوده، هغه ته به یوه ډېره لویه ډالۍ ورکړم.

پوه خلک د پاچا دربار ته ورغلل او د هغه پوښتنو ته یې بېلابېل ځوابونه وړاندې کړل.

لومړۍ پوښتنې ته د ځواب په توګه وویل شول چې د هرې چارې کره وخت حسابولو لپاره انسان باید خپل ورځې، میاشتې او کلونه مخکې له مخکې پلان کړي او بیا همغه پلان سره سم ژوند وکړي. یوازې په دې ډول انسان کولای شي چې د هرې چارې لپاره کره وخت ومومي. نورو بیا دا وویل چې دا ناشونې ده چې د هرې چارې لپاره سم وخت حساب شي. خو انسان کولای شي چې خپل پخوانیو کړنو نه عبرت

واخلي؛ انسان باید هر وخت په دې پام وکړي چې څه ته اړتیا لري او څه لري.

په بلې خوا کې بیا نورو وویل چې انسان نه کولای شي چې د هرې چارې لپاره سم مهال وموندي. خو کېدای شي چې د پوهانو یوه لورې جرگه جوړه شي خو هغوی ورته د هر څه لپاره سم وخت تنظیم کړي.

نورو بیا دا نیوکه وکړه چې کېدای شي داسې کوم څه هم وي چې په جرگه کې ونه ویل شي او انسان باید پرې یوازې پرېکړه وکړي خو هغه کار وکړي که ونکړي. خو د دې لپاره باید انسان مخکې له مخکې پوه شي چې څه به وشي. او یوازیني کسان چې په دې کولای شي وپوهیږي جادوگران دي. د دې لامله د هرې چارې سم وخت حسابولو لپاره باید جادوگرانو سره مشوره وشي.

دویمې پوښتنې ته هم بېلابېل په همدا شان ځوابونه ورکړل شول. ځینو ویل چې هغه څه چې پاچا ورته تر ټولو زیات اړتیا لري د جرگې غړي دي، ځینو نورو راهبان وښودل او نورو هم سرتیرو باندې ټینگار وکړ.

نو درېیمې پوښتنې ته تر ټولو سم ځواب څه و؟ ځینو ویل چې په نړۍ کې تر ټولو اړین شی پوهه ده. ځینو نورو بیا د جگړې مهارت ووایه، نورو هم دیني عبادت.

ټولو ځوابونو له یو بل څخه توپیر درلود. نو ځکه پاچا هېڅ ځواب هم و نه مانه او هېڅ یو ته یې هم ډالی ورنکړه. خو پاچا غوښتل چې خپلو پوښتنو ته سم ځوابونو وموندی. په یو پوه سړي خبر شو چې په پوهه کې نامي و. هغه له ښار نه لېرې او یوازې اوسېده.

دا منزوي سړی ځنگله ته ورته له ونو ډک یو سیمه کې ژوند کوه. هېڅ کله له هغه ځایه څخه بهر نه وته او یوازې عادي خلکو سره یې اړیکې درلودې. له دې کبله پاچا عادي جامې په ځان کړې. بیا مخکې له دې چې د منزوي سړي کور ته ورسېږي خپل آس او ساتونکي یې شا ته ودرول او د هغه څنگ ته یوازې ولاړ.

پاچا د هغه کور ته ورسېد. هغه د خپل کور مخه کې ولاړ و او ځمکه یې کیندله. کله چې هغه پاچا ولید ورته یې سلام ووايه. بیا یې خپل کیندلو ته دوام ورکړ. منزوي سړی ډنگر او ضعیف و، کله چې بېل یې ووهه ډېره لږه خاوره یې کیندلای شوه او ساه یې مدام سوزېدله.

پاچا د هغه څنگ ته ولاړ او ورته یې وویل: «راغلی یم چې تا ووينم اې ستره پوهه، ستا نه درې پوښتنې لرم: څنگه کولای شم چې کره کار په کره وخت کې وکړم؟ هغه کسانو ته چې تر ټولو ډېره اړتیا لرم څوک دي تر څو هغوی ته ډېر ارزښت ورکړم؟ کوم کارونه تر ټولو اړین دي تر څو زه ورته ډېر پام وکړم؟»

پوه سړي پاچا ته غوړ ونيو خو هېڅ ځواب يې ورنه کړ. خپل لاس باندې يې لارې تو کړې او بېرته يې بېل په لاس کې واخيست، کيندلو ته يې دوام ورکړ.

پاچا وويل: «ته به سترې شوی يې، بېل ما ته راکړه چې ستا په ځای زه کار وکړم.»

پوه وويل: «منه!» بېل يې ورکړ او په ځمکه کښېناست.

پاچا د دوه کتونو په اندازه ځمکه وکيندله او ودرېد. خپل پوښتنې يې بياځلې وپوښتې. پوه سړي بيا هم څه و نه ويل. لاس يې وړاندې کړ او بېل يې وغوښت.

«اوس ته دمه ونيسه... پرېږده چې اوس زه کار وکړم.»

خو پاچا هغه ته بېل ورنه کړ او کيندلو ته يې دوام ورکړ. يو ساعت تېر شو، يو ساعت بل هم تېر شو. لمر د ونو شا ته ورک شو. آخر پاچا بېل په ځمکه ونښلو او ويې ويل:

«اې پوه سړيه، ستا څنگ ته راغلی يم تر څو زما پوښتنو ته ځواب راکړې. که پوښتنو ته مې ځواب نلري، دا ووايه تر څو زه ولاړ شم.»

پوه سړي وويل: « هغه کس په منډو زموږ خوا ته راځي. وگورو چې دا به څوک وي.»

پاچا خپل شا واروله او ويې ليد چې يو ږيرور سړی له ورايه دې خوا راروان دی. سړي خپلو لاسونو سره خپله گېډه کلکه نيولې وه، له گېډې يې وينې بهېدې. کله چې د دوی څنگ ته ورسېد آه يې ووايه او په ځمکه ولوېد او بې هوښه شو. پاچا او پوه د هغه جامې وباستې. د سړي په گېډه کې لوی تپ و. پاچا څومره چې کولای شول تپ يې ومينځه او خپل او د پوه په دسمالونو يې وتړه. خو لا هم وينه و نه درېده او پاچا څو ځله په وينو ککړ دسمال ويست، په اوبو يې لوند کړ او بېرته يې وتړه. په پای کې وينه ودرېده او سړی په هوښ راغی. د څښلو لپاره يې يو څه وغوښتل. پاچا هغه ته تازه اوبه راوړې او ورته يې ورکړې. په دا حال کې لمر لوېدلی و او هوا لږه لږه سړه شوې وه. له همدې کبله پاچا او پوه سړي ټيپي سړی کوډلې ته يووړ او په کټ يې ځملوله. سړی همدا چې په کټ پرېوت سترگې پټې کړې او ویده شو؛ پاچا د دومره کار کولو او گرځېدلو وروسته دومره سترې شوی و چې هغه هم د دروازې خوله کې پروت او هلته ویده شو. منی و نو ځکه شپې ليندې وې. پاچا ټوله شپه ویده و. بيا کله چې سهار وينې شو لومړی يې په ياد نه شو چې چېرته دی... ځان سره يې فکر وکړ چې «دا ږيرور سړی چې زما خوا ته خپل ټېفو سترگو سره گوري او په کټ کې مې هم پروت دی نو څوک دی؟»

رپرور سړي په تیت غږ وویل: «ما وبخښئ!»، هغه لیدلی و چې پاچا وینس دی او ورته گوري.

پاچا وویل: «زه خو تاسو نه پېژنم، او داسې کوم څه مو هم ندي کړي چې زه مو وبخښم.»

«هو، تاسو ما نه پېژنئ، خو زه تاسو پېژنم. زه ستاسو دښمن یم او ما قسم خوړلای و چې ستاسو نه غچ واخلم. ځکه چې تاسو زما ورور په دار زړولی و او د هغه ځمکې مو هم غضب کړې وې. ما داسې اټکل کړی و چې تاسو به د پوه سړي څنگ ته یوازې راشئ. د دې لپاره ما هوډ کړی و چې کله چې تاسو بېرته گرځئ، زه به مو وژنم. خو ورځ تېره شوه او تاسو بېرته و نه گرځېدئ. په همدې توگه غوښتل مې چې تاسو وموندم. بیا په لاره کې پټ شوم خو ساتونکو سره مو مخامخ شوم. هغوی پوه شول چې زه پټ شوی یم او زه یې ټپي کړم. له هغوی څخه وتښتېدم خو که تاسو ما سره مرسته نه کوله، زه به د وینې زیان له کبله اوس مړ وم. ما غوښتل چې تاسو ووژنم خو تاسو زما ژوند وژغوره. اوس که مې ژوندی پرېږدئ او که غواړئ، غواړم چې ستاسو تر ټولو وفادار غلام شم. ټوله اولاده به مې هم ستاسو غلامان شي! ما وبخښئ!»

پاچا ډېر خوښ و چې خپل دښمن سره په دومره آسانه پخلا او ملگری شو. نه یوازې دا چې هغه یې وبخښه، بلکې هغه یې خپل ساتونکو

سره مانی. ته ولېږه تر څو ځانگړی رنځورگر یې د هغه درملنه وکړي.
دا ژمنه یې هم ورسره وکړه چې ځمکې یې ورته بېرته ورکوي.

پاچا ټپي سړی ولېږه او هغه کیندل شوي ځای ته بېرته ولاړ. پوه سړی
یې ولټو. غوښتل یې چې مخکې له دې چې ولاړ شي د خپلو پوښتنو
ځواب لپاره ورته زاری وکړي. پوه هلته و او په هغه پټي چې پروڼ یې
کیندلی و تخمونه پاشل.

پاچا ورته نږدې شو او ویې ویل:

«درته د وروستي ځل لپاره زاری کوم، هیله کوم پوښتنو ته مې ځواب
راکړه اې پوهه سړیه!»

پوه وویل: «ما خو ستا پوښتنو ته ځواب درکړ!» سړی ټیټ و او لکه
دې ښکارېده چې پاچا لپاره ټیټ شوی.

پاچا وپوښت: «څنگه دې ځواب راکړ؟» «یعنې څه؟»

پوه بیا وویل: «نه گورې؟ که پروڼ دې زما په کمزورتیا زړه نه و
سوزېدای، زما لپاره دې دا پټي نه کیدلای او همداسې په خپل لار
تللای وای، هغه سړي به خامخا په تا برید کاوه او تا به بیا خامخا دا
آرمان کوه چې کاشکې له ما سره پاتې وای. تر ټولو اړین وخت هغه و

چې تا دا پټي وکيندل. زه تر ټولو اړين کس وم. زما لپاره نښگڼه کول هم ستا تر ټولو اړين کار و.

وروسته بيا کله چې سړی راغی، تر ټولو اړين وخت هغه و چې هغه دې وساته، ځکه چې که تا د هغه پرهرونه تړلي نه وای، هغه به مړ کېده او تا سره به نه پخلا کېده. له دې لامله هغه تر ټولو اړين کس و. څه چې تا هغه لپاره وکړل تر ټولو اړين کار و. دا مه هېروه چې يوازې يو وخت مهم دی: همدا اوس! ځکه چې دا تر ټولو اړين وخت دی او يوازينی وخت دی چې موږ پکښې ځواک لرو. تر ټولو اړين کس، هغه دی چې يې! ځکه چې هېڅوک نه پوهيږي چې له نورو خلکو سره يې اړيکې څنگه مخ ته ځي. تر ټولو اړين کار هم هغه (ځان) ته نښگڼه کول دي، ځکه چې هغه کس يوازې په همدې موخه ستا ژوند ته لېږل شوی دی!»

سورات کې د قهوهې دوکان

د هند په سورات ښار کې د قهوهې یو دوکان و. هلته د نړۍ له گوټ
گوټ څخه سیلانیان یو ځای کېدل او خبرې اترې یې کولې.

یوه ورځ یو فارسي ديني عالم د دې پلورنځي لیدنه وکړه. هغه خپل
ټول ژوند خپل د عقیدې په خپرلو وقف کړی و او په همدې اړه یې
گنډ شمېر کتابونه لوستي او لیکلي و. د خدای په اړه یې دومره فکر
او لیک-لوستونه کړي و چې ماغزه یې گډوډ شوي و او نور یې د خدای
په شتون عقیده نه درلوده. کله چې شاه پرې خبر شوی و، له فارسه
یې شپړلای و.

د ژوند په اوږدو کې یې د خلقت لامل خپرلی و. خو نور یې دومره فکر
او ماغزه مغشوش شوي و چې آن خپل منطق یې له لاسه ورکړی و
او نور یې په دې چې یو لوړ ځواک دا کاینات اداره کوي عقیده نه
درلوده.

دا سړي یو افریقايي غلام درلود چې هر چېرې به ورسره و. دواړه د
قهوهې دوکان ته ورسېدل. سړی دننه شو او غلام بهر د دروازې په څنډه
کې پاتې شو. په یوه کاني کېنېناست، د لمر تاوده یې هم پر سر لږېد.

شاوخوا کې يې مچان الوتل او هغه هڅه کوله چې هغوی په خپل لاس وشرې. فارسي عالم په دوکان کې په يوې څوکۍ کښېناست او ځان لپاره يې يو پيالۀ آفيون وغوښت. کله چې آفيون يې وڅښل ماغزه يې لا نور هم گړندي شول. بيا له دروازې څخه يې خپل غلام ته غږ وکړ، دروازه پرانيستې وه:

ويې ويل: «اې رزيله غلامه ما ته ووايه! ستا په اند خدای شته که نه شته؟»

غلام وويل: «خامخا چې شته،» او ژر يې د خپل کميس لاندې نه يو د لرگيو بت وباست.

هغه وويل: «دا دی! دا هغه خدای دی چې ما، له زېږدې تر اوسه ساتي. زما د هېواد ټول خلک په هغې ونې چې دا بت ورنه جوړ شوی کلکه عقیده لري.»

د عالم او د هغه د غلام دا خبرې په دوکان کې د شته نورو خلکو له خوا په حيرانتيا واورېدل شوې. هغوی د بادار په پوښتنې خورا حيران شول. خو د هغه د غلام په ځواب لا نور هم هک پک شول.

د دوی په منځ کې يو پنډت و چې د غلام خبرې يې واورېدې او هغه خوا ته يې مخ کړ. ورته يې وويل:

«اې بدبخته احمقه! آيا شونې ده چې خدای د يو انسان د کميس لاندې وي؟ يوازې يو خدای شتون لري! هغه براهيم دی او ټوله نړۍ هم هغه خلق کړې. براهيم ځواکمن خدای دی او د هغه رښتيني خادمان چې پندتان دي، د گنج سيند په څنډه کې د هغه لپاره عبادتځايونه جوړ کړي. يوازې هغوی دي چې رښتيني خدای ليدلای شي. زرگونه کاله کيږي چې هر ډول نوښتونه منځ ته راغلل خو دې راهبانو خپله عقیده خوندي وساتله. ځکه چې رښتيني خدای براهيم هغوی پالي او ساتي.»

پنډت په دې شان وغږېد او غوښتل يې چې ټول قانع کړي. خو يو يهود صراف هغه ته دا ډول ځواب ورکړ:

«نه! د رښتيني خدای عبادتځای په هند کې ندی. پندتان هم خدای نه پالي. رښتيني خدای د پندتانو خدای نه بلکې د ابراهيم، اسحاق او يعقوب خدای دی. هغه پرته له بني اسرائيله -چې ټاکل شوي دي- بل هېڅوک نه ژغوري. د نړۍ له پيله څخه تر ننه زموږ ولس د هغه تر ټولو گران اولادونه دي. که څه هم موږ په نړۍ کې تيت يو خو دا د خدای آزموينه ده؛ خدای ژمنه کړې چې يوه ورځ به خپل ټول اولادونه په يروشليم (بيت المقدس) کې يو ځای کوي. وروسته بيا د سليمان عبادتځای چې د لرغونې نړۍ تر ټولو لوی پرتمين ځای و، خپل پخوانی برم به بېرته تر لاسه کړي. بيا به اسرائيل په ټولو ولسونو

باندې پاچاهي وکړي.»

یهود داسې وغږېد او په ژړا شو. غوښتل یې چې نور څه هم ووايي. خو یو ایټالیایي میسیونر د هغه خبره پرې کړه.

هغه یهود ته وویل: «څه چې ته وایې سم ندي. ته د خدای په اړه حق نه وایې! ستاسو ولس د نورو ولسونو په پرتله لا ډېر په خدای گران ندی. کېدای شي چې دا د پخوا وختونو لپاره سمه وینا وي. خو خدای نېهه سوه کاله مخکې بني اسرائيل، له دې کبله چې هغوی له خدای د امر نه سرغړونه وکړه ورک کړل او په ځمکه یې ووېشل. ځکه چې تاسو نه پرېږدئ چې بل څوک ستاسو په عقیدې ننوځي. تاسو خدای په غوسه کړ. خدای هېڅ ولس له بل ولسه نه غوره کوي. خو هر څوک چې غواړي هوسامن شي د روم کاتولیک کلیسا ته یې بلي تر څو وژغورل شي.»

د ایټالیوي سړي ویناوې هم په دې توگه پای ته ورسېدې. یو پروټستان راهب هم هلته و. د دې خبرو د پاسه سور او سپین شو. کاتولیک میسیونر خوا ته واوږد او دا یې ووايل:

«ته په کوم اساس وایې چې ژغورنه ستاسو په مذهب کې ده؟ یوازې هغه څوک ژغورل کېږي چې له خدایه د انجیل امر ونه سره سم اطاعت کوي.»

وروسته یو ترک چې د سورات په گمرک کې یې کار کاوه او هلته یې چلم خښل، عیسویانو ته یې په ټیټه سترگه ولید او مخ یې هغوی خوا ته واړو.

هغه وویل: «دا عقیدې مو بې ارزښته دي، له ننه دولس سوه کاله وړاندې رښتینې عقیدې د هغه ځای ونيو: هغه د محمد عقیده ده! په دې سترگې نشئ پتولای چې د محمد رښتینې عقیده هم په اروپا کې هم په آسیا کې او آن په چین کې لا اوس هم خپرېږي. تاسو خپله وایئ چې خدای یهودان رد کړل او دا هم وایئ چې د دې په پایله کې یهودان خواره شول او د هغوی عقیده نور نه خپرېږي. نو دا ومنئ چې د محمد عقیده رښتینې عقیده ده ځکه چې دا عقیده ورځ تر بلې بریاوې تر لاسه کوي او ډېر په پراخه ځای کې خپرېږي. پرته د خدای وروستي پیغمبر محمد پیروان به هېڅوک و نه ژغورل شي. له هغوی څخه به هم د عمر پیروان وژغورل شي، ځکه چې د علي پیروان په غلطه لار روان دي.»

د علي د مذهب عالم غوښتل چې ورته ځواب ورکړي؛ خو د بېلابېلو عقیدو ځوانانو په منځ کې لویه شخړه منځ ته راغله. حبشي عیسویان، تیبي بودایان، اسماعیلیان او مجوسیان پکښې و. ټول د خدای او عبادتځایونو په هکله غږېدل. هر یو خپل هېواد د منلو وړ او د عبادت تر ټولو سم ځای باله.

پرته له یو چینایي سرې چې هلته په یوه گوښه کې غلی ناست و، نور

ټولو چينې او بغارې وهلې او هر يو خپل د عقيدې څخه دفاع کوله .
دا چينايي د کانفسيوس فلسفې يو زده کوونکی وه . ناست و او چای
يې څښه ، د نورو ويناوې يې اورېدې خو خپله نه غږېد.

د ترک هغه ته پام شو چې غلی ناست و . ورته يې وويل:

«اې زما چينايي ملگریه، کولای شې چې زما ويناوې تصديق کړې.
غلی ناست يې خو ډاډه يم چې که وغږېږې زما له ويناوو به ملاتړ
وکړې. ما له سوادگرو اورېدلي چې ستاسو هېواد ته گنډ شمېر دينونه
تللي خو د چين خلکو د نورو دينونو په پرتله د محمد عقیده په ښه
سترگه ويني او خپل په خوښه يې مني. زما ويناوې تصديق کړه او د
لوی خدای او د هغه رسول محمد په هکله خپل اندونه موږ سره شریک
کړه.»

نورو هم چينايي ته مخ واورو او ويل يې: «هو، ووايه تر څو د موضوع په
اړه ستاسو اندونه هم واورو.»

چينايي سړي خپل سترگې پټې کړې او يو موده يې فکر وکړ . وروسته
يې بېرته پرانيستې او خپل لاسونه يې خپل په لستونو کې ننه اېستل
کړل او په سينه باندې يې دواړه يو ځای کړل . همدا شان يې په خورا
آرامه غږ خبرې پيل کړې:

«ښاغلیو، ما ته داسې بريښي چې هغه څه چې د انسانانو منځ کې د

عقیدې په اړه د توافق په لاره کې خنډ دی، کبر دی. که غواړئ چې ما واورئ غواړم چې د بېلگې په توګه تاسو ته یوه کیسه ووايم.

زه له چینه دلته په یو انګرېزي کښتۍ کې راغلم. دا کښتۍ د نړۍ په ګوټ ګوټ کې ګرځېده. کله چې موږ سفر کوه د مزل پر مهال د ساماترا ټاپو پر لويديز پلو ودرېدو خو خوږې اوبه ومومو. مازدیګر و او یو څو تنه مو د ناریال د ونو سیوري لاندې کښېناستو. د ځایي کلي څخه هم لیرې نه وو. موږ له بېلابېلو ولسونو څخه جوړه ډله وو.

کله چې موږ هلته ناست وو څنګ ته مو یو ږوند سړی راغی. وروسته بیا پوه شوو چې د هغه د ږوندېدو لامل ډېره موده لمر ته کتل و. غوښتل یې پوه شي چې لمر څه دی. د دې لپاره یې مدام د لمر رڼا تعقیبوله. د دې یوازینۍ پایله دا وه چې هغه یې ږوند کړ.

ځان سره یې داسې ویل:

«د لمر رڼا مایع نده؛ که هغه مایع وای له یوې لوبښې نه به بلې لوبښې ته اچول کېده او هغه به لکه اوبو له یوه ځایه بل ځای ته انتقالېده. اور هم ندی، که داسې وای اوبو سره به ګلېدای. دا رڼا خو روح هم نه شي کېدای، ځکه چې په سترګه لیدل کېږي. ماده پدې نده چې د خوځېدلو او په لاس نیولو نده. د لمر رڼا مایع نده، اور نده، روح نده او ماده نده... هېڅ څه نده!»

هغه په دې توګه فکر کاوه او د دې په پایله کې یې خپل لید له لاسه

ورکړی و. کله چې پوند شو په دې قانع شو چې لمر هېڅ شتون نلري.

پوند سږي سره یو غلام هم و. هغه خپل بادار د ناریال ونې لاندې سیوري ته کښېناوه بیا یې له ځمکې څخه یو ناریال واخیست او له هغه یې یو خراغ جوړ کړ. د ناریال له پوټکي نه یې یو لرگی مات کړ، بیا یې د ناریال غوړ هم په پوټکي کې واړول او لرگی یې په هغه کې ومنډه.

غلام دا په ناستې کول، پوند سږي ژوره ساه واېسته او هغه ته یې دا وویل:

«ای غلامه، زه چې درته وایم چې لمر نشته پر حقه نه یم؟ نه گورې چې هره خوا خومره تیاره ده؟ تاسو وایئ چې لمر شتون لري... خو که داسې وي نو هغه څه دی؟»

غلام وویل: «په دې پوهېږم چې لمر څه دی او دا زما کار هم ندی. خو زه په دې پوهېږم چې رڼا څه ده. ما خراغ جوړ کړ او د دې په مرستې به زه د شپې تا ته خدمت وکړم او په تیاره کې به هر هغه څه چې غواړم موندلای شم.»

غلام د ناریال پوټکی پورته ونيو او داسې یې وویل:

«همدا زما لمر دی!»

يو ګوډ سړی هم په هغه شاوخوا کې و او عصایې په لاس کې وه. هغه هم د غلام خبرې واورېدې او ويې خاندل.

ړوند سړي ته يې وويل: «کاشکې له بنياده ړوند وای، هغه مهال به نپوهېدې چې لمر څه دی، زه به درته ووايم چې هغه څه دی. لمر له اوره جوړ توپ دی چې هر سهار له سمندر خپري او هر ماښام د ټاپو د غرونو شا ته بېرته لويږي. ټولو دا ليدلی او آن که ستا سترګې هم ړندې دي خامخا پرې پوهېږي.»

يو کب نيوونکي دا خبرې واورېدې، ويې ويل:

«خومره ښکاره ده چې هېڅکله له خپل ټاپو نه بهر نه يې وتلای. که ګوډ نه وای او ما غوندې له کښتۍ سره ګرځېدلای شواى ته به خامخا پوهېدې چې لمر زموږ د غرونو شا کې نه لويږي، هر سهار په سمندر کې خپري او هره شپه په سمندر کې لويږي. څه چې زه درته وایم سم دي، ځکه چې زه هره ورځ دا په خپلو سترګو وينم.»

بيا زموږ له ډلې يو هندي د هغه خبره پرې کړه:

«زه خو هک پک پاتې يم چې منطقي خلک څنگه داسې غږېدای شي. څنگه کېدای شي چې له اوره جوړ يو توپ په اوبو کې ډوب شي خو مړ نشي؟ لمر له اوره جوړ توپ ندی؛ لمر يو خداى دی! نوم يې دېوا دی او د سرو زرو نه جوړ د مانو غره په خوا کې د يو ګاډۍ په

منځ کې تل تاوېږي. کله هم نجس ماران لکه راگو او کاتوپه دېوا یرغل کوي او هغه خوري او له دې لامله نړۍ تیاره کیږي. خو بیا زموږ راهبان د خدای خوشې کېدو لپاره دعاگانې کوي او بیا خوشې کیږي. جاهلان چې آن له خپل ټاپو څخه بهر ندي وتلي فکر کوي چې لمر یوازې د هغوی په هېواد باندې تاوېږي.»

وروسته بیا د بېړۍ خاوند یو مصری وغږېد:

«نه... تاسو غلط وایئ. لمر کوم خدای ندی او یوازې په هند او د سرو زرو غره باندې هم نه تاوېږي. زه ډېر ځلې تور سمندر او عرب سمندر ته سره تللی یم. د دې تر څنگ ماډاګاسکار او فلیپین ته هم تللی یم. لمر ټوله نړۍ روښانوي، نه یوازې هندوستان. لمر د کوم غره په خوا کې نه تاوېږي. خو په ختیځ کې له جاپانه خپري او تر لویدیځه انګرېزي ټاپو ګانو پورې ځي او هلته لویږي. د همدې لپاره جاپانیان خپل هېواد ته نیپون وایي. د دې معنا د لمر د ختلو ځای دی. په دې ځکه پوهېږم چې هم مې خپله لیدلي او هم مې له خپل نیکه نه چې د سمندر تر پایه پورې تللی و اورېدلي دي.»

غوښتل یې چې ادامه ورکړي خو د بېړیو خاوند یو انګرېز وغږېد.

ویې ویل: «هېڅ بل هېواد لکه انګلستان نشي کولای چې د لمر حرکت تعقیب کړي. ټول انګرېزان په دې پوهیږي. لمر له هېڅ ځایه

نه خیري او په هېڅ ځای کې نه لویږي. لمر مدام د ځمکې په خوا کې تاوېږي. له دې نه ډاډه اوسئ، ځکه چې موږ انگرېزان ټولې نړۍ ته تللي یو خو هېڅ داسې ځای نه و چې لمر وسره ټکر وکړي یا وبې نیسي. هر چېرې چې ولاړو لمر ورځ ځان ښوده او د شپې یې ځان پټوه. څرنگه چې دلته دی.»

بیا انگرېز یو لرگی واخیست او په رېڼو باندې یې دایرې وکارلې، هڅه یې وکړه چې د په آسمان کې د لمر حرکت تشرېح کړي. خو هغه و نه کولای شو چې سم تشرېح وکړي. د بېرۍ کپتان ته واورېد او داسې یې وویل:

«دا سړی په دې اړه زما نه ډېر پوهیږي. هغه به دا موضوع لا نوره په سمه توګه تشرېح کړي.»

کپتان هوښیار سړی و او د ټولو ویناوې یې له پیله اورېدلې وې او اوس خپله غږېده. ټولو هغه ته وکتل، هغه وویل:

«ټول مو یو بل غولوی. لمر د ځمکې په خوا کې نه تاوېږي، بلکې برعکس ځمکه د لمر په خوا کې تاوېږي. هر تاوېدل په څلور ویشته ساعتو کې پای ته رسیږي. لمر نه یوازې جاپان، فلپین او ساماترا؛ بلکې افریقا، اروپا، امریکا او ټوله نړۍ روښانوي. لمر یوازې یو غر، یو ټاپو، یو سمندر او یا یوازې ځمکه نه روښانوي؛ بلکې پرته له ځمکې

نورې سيارې هم روښانوي. که تاسو د خپل د پښو لاندې خاورو ته نه؛ بلکې آسمان ته وگورئ، دا ليدلای شئ. هغه مهال پوهېږئ چې لمر ستاسو يا ستاسو ولس لپاره نه ځليږي.»

د لوړې پوهې خاوند کپتان داسې ويلي و او وروسته يې سر آسمان ته اړولی او کتلي و.

د عقيدې خبره هم په همدا شان ده. څه چې د انسانانو په منځ کې لانجه او شخړه منځ ته راوړي کبر دی. خبره په لمر او خدای کې يو شان ده.

هر څوک غواړي چې ورته ځانگړی خدای وي. يا لږ تر لږه هېواد لپاره يې يو ځانگړی خدای وي. هر ولس غواړي چې هغه ته خپل په عبادتځي کې ځای ورکړي، خو خدای دومره لوی دی چې په هېڅ ځای کې نه ځاييږي او هېڅ څه نه شي کولای چې هغه ته ځای ورکړي!

آيا معمولي عبادتځايونه کېدای شي د کایناتو عبادتځای سره پرتله شي؟ کوم چې خدای د ټولو انسانانو يوې عقيدې او يو دين په خوا کې راټولولو لپاره جوړ کړی؟

ټول انساني عبادتځي د هغه د مخې جوړ شوي، خو هغه خدای جوړ کړی. هر عبادتځای ځانگړي زينتونه، ښکلې چټونه، ځانگړي څراغونه، رسمونه، لويې مجسمې، ليکونه او خطونه، قوانين، قربانيانې

او راهبان لري. خو په کوم عبادتځای کې لکه اقیانوس زینت شته؟ کوم یو کې لکه آسمان چټ شته؟ په کوم کې لکه لمر، سپوږمۍ او ستورو څراغونه شته؟ کوم رسامي له مینې او ژوندون څخه ډک، یوبل ته مرستندویو انسانانو سره پرتله کېدای شي؟ چېرې دي هغه اصول چې خدای د بني آدم ښېگنې لپاره لیکلي؟ چېرې دی داسې کتاب لکه د بني آدم زړه له اخلاصه ډک؟ کومه قرباني هغه سره مساوي ده چې ښې ښځې او سړي د یوبل لپاره یې کوي؟ کومه قربانی خدای ته د انسان زړه سپارلو سره پرتله کیږي؟

خومره چې انسان په خدای فکر وکړي هومره خدای ښه پېژني. خومره چې انسان خدای وپېژني هومره به د هغه ښه والی، زړه سوی او مینه وگوري او تقلید کړي. او په دې توگه به هغه ته نور هم نږدې شي. له دې کبله څوک چې پوه وي چې د لمر رڼا ټوله نړۍ روښانوي باید هغه څوک ملامت و نه گڼي چې په باطلو عقیدو تړلی وي. آن کافر ته هم باید په ټیټه سترگه و نه لیدل شي چې هېڅ کله لمر نه شي لیدای.»

چینایي سړی چې د کانفوسیوس فلسفې زده کوونکی و په دا شان وغږېد؛ په دوکان کې ناست ټول خلک غلي شول او نور یې په دې بحث نه کوه چې د چا عقیده سمه ده او د چا ناسمه.

سړي ته څومره ځمکه پکار ده؟

١

يوه ښځه د خپل د خور ليدنې ته تللې وه. دې په ښار کې ژوند کاوه او خور يې په کلي کې. د کليوالي يوې په پرتله دا لويه وه. مشره خور يو سوداگر سره واده وه، کوچنۍ بيا يو بزگر سره. دواړه خور گانې ناستې وې، چايونه يې خښل او خبرې يې کولې. مشره يوه د ښار ژوند د آسانتياوو څخه وغرېده. دا يې وويل چې هلته څومره خلک دي او هغوی ښکلي جامې اغوندي، د هغه ځي ماشومان هم ښايسته جامې اغوندي او د خوړو له څرنگوالي نه يې ورته وويل. ويل يې چې خلک ډېری وخت تياترونو، نندارتونونو او سيلونو ته ځي.

کوچنۍ خور په غوسه شوه. د خپل خور ښاري ژوند يې خوښ نه و او خپل له کليوال ژونده يې دفاع وکړه.

ويې ويل: «زه هېڅ نه غواړم چې خپل ژوند ستا ژوند سره بدل کړم. کېدای شي چې موږ سخت ژوند ولرو خو لږ تر لږه له ستونزو او اندېښنو نه لېرې يو. هو، تاسو زموږ په پرتله په پورته سويه ژوند کوئ

او زموږ نه ډېرې پیسې هم گټې. خو دا مه هېروه چې کېدای شي په ډېر آسانتیا مو هر څه له لاسه ولاړ شي. دا متل به دې اورېدلی وي چې وایي: «گټه او زیان خور او ورور دي.»

ډېری خلک وروسته له دې چې یو څه موده شتمن شي بیا دومره بېوزله کیږي چې آن خپل د خوړلو ډوډۍ هم نشي موندلای. خو زموږ لاره داسې نده او ډېره خوندي لار ده. ښایي د یو کلیوال ژوند ډېر له شتمندیو ډک نه وي خو بیا هم اوږد ژوند کوي. کېدای شي موږ هېڅکله شتمن نه شو خو هر وخت به یو څه ولرو چې خپله گټه پرې مړه کړو.»

مشرې خور په ملنډو ورته وویل: «هو خامخا. که له خنزیرونو او پسونو سره په گډه ډوډۍ خوړل مو خوښ وي، دا سم انتخاب دی! ته په کوم عصريټوب خبره یې؟ مېړه دې کمبخت له سهاره تر ماسخوتنه لکه مېړي کار کوي. نو که دا ژوند مو غوره وي، همداسې دوام ورکړئ او د ژوند تر پایه د همدو وائو او ټپيو په منځ کې ژوند وکړئ!»

کوچنۍ خور ځواب ورکړ: «خیر دی! په دې کې هېڅ کومه بدې نشته! څاروي مو کار سختوي خو له بلې خوا نه بیا ډاډه او خوندي ژوند لرو. هېڅ چا ته مو سر ټیټ ندی. خو تاسو ښاریان په ښارونو کې په زر ډوله گناه گانو اخته یاست؛ ښایي نن هر څه په لاره وي خو سبا ورځ امکان لري چې شیطان دې په مېړه باندې واکمن شي او مېړه دې په قمار، شراب او زنا اخته شي. په ښار کې داسې ډېر جنجالونه شتون

لري!»

د مېړه نوم يې پاخوم و. همغه شېبه د تنور په څنگ کې تود پروت و او د دوی خبرې يې اورېدې.

ځان سره يې داسې فکرونه کول: «هو، بلکل همداسې ده. موږ کليوالان له وړکتوبه څخه دومره ډېر ځمکو او کرلو رېبلو سره بوخت يو چې داسې کارونو ته فکر کولو لپاره مو هېڅ وخت نه پاتې کېږي. زموږ يوازينی ستونزه دا ده چې کافي ځمکه نلرو. که مې کافي ځمکه درلوده آن د شيطان نه به هم نه ډارېدم.»

نبځو خپل چاپونه وڅښل، بيا د کميسنو په هکله يو څه وغږېد او پيالې يې ومينځلې. بيا بيدې شوې.

خو شيطان د تنور شاته پټ و او څه چې وويل شول يې واورېدل. شيطان ډېر خوشحاله پر دې شو چې ويې کولای شو په کليوالي نبځې باندې يې مېړه وستايي، بيا د پاخوم په فکرونو هم ډېر خوشحاله شو.»

شيطان ځان سره وويل: «ډېر ښه، څومره ځمکه چې ته غواړې درته درکړل کېږي خو د دې په بدل کې دې زه خپل په واک کې نيسم.»

۲

د دې کوچني کلي په نېرډو کې يوې ښځې ژوند کاوه چې د درې سوه جريبو ځمکو خاونده وه. پخوا به هغې نورو کليوالو سره ډېر ښه چلند کاوه خو له هغې مودې راهيسې چې هغې يو ناظر نيولی و، ناظر يې مدام په خلکو پورونه باندې اړول. پاخوم سره له دې چې ډېر پام درلود خو بيا هم تل به يې آسونه، غواگانې او پسونه د ښځې پټيو ته دننه کېدل او د هغه بوتې يې خرابولې او واخه يې ورته خوړل. همدې لپاره ناظر هغه تل جریمه کاوه.

يو ځل پاخوم جریمې ورکړې، خوا بدی شو او کور ته غوسه ولاړ. خپلې کورنۍ سره يې هم بد چلند وکړ. د مني په اوږدو کې ناظر سره ډېر په جنجال اخته و. نو کله چې ژمی راغی ډېر خوشحاله و چې خاوري يې په تېبله کې بندېږي. خاوري بهر وتلای نه شول او جنجالونه کم شول.

ژمي کې په ټول کلي کې دا آوازې غوږ په غوږ کېدې چې زړه ښځه خپل ځمکې خرخوي او د هغه په گاونډ کې د سراي خاوند غوښتل چې دا ځمکې واخلي. کله چې کليوالو دا واورېدل وارخطا شول.

هغوی داسې ويل: «که سرايوان دا ځمکې واخلي موږ ته به د ناظر نه

هم ډېر جنجال جوړ کړي. موږ ټول د ځمکو په حاصل تړلي يو. په دې توگه کليوالان د خپلو ځمکو په استازيتوب زړې بنځې څخه ولاړل او هغې ته يې وويل چې خپلې ځمکې سرايوان ته خرڅې نه کړي. دوی ورته لا ډېرې پيسې وړاندیز کړې نو ځکه زړې بنځې خپلې ځمکې دوی ته خرڅې کړې. وروسته کليوالو غوښتل چې د هغې ټولې ځمکې واخلي. په دې توگه به هغوی کولای شول چې ټولو غړو ته په يوه اندازه ځمکې ووېشي. کليوال دوه ځله ټول شول خو په دې هکله پرېکړه وکړي خو هغوی کولای و نه شو چې خبره حل کړي. د هغوی په منځ کې يې شيطان لانجه اچوله، له دې کبله يې توافق و نه کړ او هر يو په يوازيتوب ځمکې واخيستې. دا په دې معنا چې زړه بنځه اړه وه خو هر يو سره جلا جلا موافقه وکړي. خو هغې دا هم ومانه.

بيا پاخوم واورېد چې يو گاوندی يې د زړې بنځې نه پنځوس جريبه ځمکې اخلي او هغې هم ورسره منلي و چې نيمې پيسې اوس او نيمې يې د يو کال په ترڅ کې ورکړي. پاخوم هغه سره بخيلي وکړه. ځان سره يې داسې فکر کاوه: «ته لا دا کار وگوره! ټول په ځمکو کې خپلې برخې اخلي او زه هېڅ هم نشم اخيستلای.» وروسته بيا خپل مېرمن سره وغږېد.

پاخوم ورته وويل: «نور خلک ځمکې اخلي، موږ هم بايد لږ تر لږه شل جريبه ځمکه په بيه واخلو. دا ناظر په موږ باندې ژوند تريخ کړی، تل په موږ باندې پورونه اړوي او تباه کوي مو.»

د دې چرتونه يې وهل چې څنگه ځمکې واخلي. سل ربله نغدي پانگه يې وه، يو آس او نيمې مچۍ يې خپل خرڅې کړې؛ خپل زوی يې بهر ته ولېږد تر څو کار وکړي او مخکې له مخکې يې د هغه معاش واخيست، نورې پيسې يې له خپل اوبښي نه پور واخيستل. همداسې يې د ځمکو اخيستو نيمې پيسې وموندې.

پاخوم د څلوېښتو جريبو مزرعه غوره کړه. د دې کرنيزې مزرعې يوه برخه ځنگل هم و. پاخوم ولاړ تر څو زړې ښځې سره بيه وټاکي او ورسره چنې ووهي. ښځې سره يې توافق وکړ او دواړو قول ورکړ. پاخوم وار له مخه يو څه پيسې ورکړې. بيا په گډه ښار ته ولاړل او قواله يې لاسليک کړه. توافق شو چې نيمې پيسې اوس او نيمې يې د دوه کالو په اوږدو کې ورکړي.

نور نو پاخوم خپله د ځمکو خاوند و. په پور يې تخم واخيست او په ځمکو يې وپاشه. حاصل خورا ښه و او د يو کال په اوږدو کې يې هم د زړې ښځې او هم د خپل اوبښي ټول پوړونه بېرته ورکړل. په دې توگه نور د ځمکو خاوند و او خپل په ځمکه يې کرل او رېبل او خپله گله يې خپل په اورشوگانو کې خرول. کله چې خپل پټي يې ليدل زړه پرې يې خوشحالهده. هغو گلونه او چمنونه ورته له نورو توپير درلود چې په خپلو ځمکو کې يې وده کړې وه. پخوا کله چې له دې ځايه تېرېده، ټول ورته په يو شان ښکارېدل خو اوس کله چې خپله ځمکه يې لیده ډېر توپير يې کته.

۳

پاخوم ډېر خوشحاله و. خو یوازې د دې نه اندېښمن و چې گاونډیان یې د جوارو پټیو او اورشو گانو ته ننوتل. هغه هڅه وکړه چې هغوی په سمه ژبه منع کړي. خو هغوی و نه درېدل او دې ته یې دوام ورکړ. آن نورو بزگرانو هم خپل آسونه او غواگانې د هغه پر ځمکو باندې خوشې کول. پاخوم هر ځل هغوی بېرته اېستل او د هغوی خاوندان یې هم بخښل. هغه ډېره موده داسې وکړل او هېڅ چا سره یې لاندې و نه کړه. خو آخر یې حوصله پای ته ورسېده او په ځایي محکمه کې یې له هغوی څخه شکایت وکړ. پاخوم پوهېده چې هغوی کوم بد نیت نلري او د هغوی دا کار له دې لامله دی چې هغوی هم هیله درلوده خو د ځمکو خاوندان شي. خو ځان سره یې ویل:

«نه شم کولای چې په دې کارونو باندې سترگې پټې کړم. که نه څه چې لرم ټول به ویجاړ شي. هغوی یو درس ته اړتیا لري.»

په همدې توگه یې شکایت وکړ او هغوی ته یې درس وښود؛ دوه-درې بزگره جریمه شول. د پاخوم گاونډیان بیا یو څه موده وروسته د هغه په مقابل کې کینه ونيوله او نور نو هغوی په زوره خپلې گلې د پاخوم ځمکو ته ننه اېستې. آن یو سړی په نیمه شپه کې د پاخوم پټیو ته ننوت او د سنځلو پنځه کوچنۍ ونې یې ورماتې کړې. کله چې سهار

پاخوم له هغه ځايه تېرېده يو تک سپين توکي ته يې پام شو. کله چې هغه نږدې شو ويې ليد چې ونې نږدلي دي او د ونو ريښې هم په ځمکې لوېدلي دي. ډېر په غوسه شو.

ځان سره يې ويل: «که يوه ونه يې نړوله څه نه و خو دا لنډغر يو بلا ونې نړولي دي. که هر چا چې دا کار کړی وي ومومم، هغه نه پرېږدم!»

ځان سره يې فکرونه کول چې دا به د چا کار وي. بيا يې فکر وکړ: «دا کار هرو مرو د سيمون دی... نور هېڅوک داسې يو کار نکوي.» له دې کبله ولاړ تر څو د سيمون کور وڅېړي، خو هېڅ څه يې پيدا نه کړل او يوازې يې خپله غوسه ډېره کړه. خو لا هم يې ډاډ درلود چې دا هر څه سيمون کړي. همدې لپاره يې له هغه څخه په محکمه کې شکايت وکړ. سيمون راوغوښتل شو، دوه ځلې قاضي څخه ولاړل او په پايله کې خوشې شو. ځکه چې پاخوم هېڅ ثبوت ندرلود. پاخوم لا نور هم په غوسه و، خپل غوسه يې د کلي مشرانو او سپينږورو ته وښوده.

هغه وويل: «تاسو له غلو څخه مدام رشوت اخلي. که تاسو سپېڅلي خلک وای نه به مو پرېښوده چې غله وتښتي.»

پاخوم په همدې ډول له مشرانو او گاونډيانو سره جگړه وکړه.

پاخوم ته د هغه د کور سوځولو گواښونه وشول. که څه هم هغه ډېرې

ځمکې درلودې خو د پخوا په پرتله یې د خلکو په مخ کې درناوی ډېر لږ شوی و. په همدا حال کې په کلي کې آوازې وې چې ډېر کلیوال به له دې ځایه کډه وکړي.

پاخوم ځان سره ویل: «ضرور ندی چې زه خپلو ځمکو څخه بېل شم. نور کلیوال به مو د کلي نه ولاړ شي او موږ به د لا ډېر ځای خاوندان شو. د هغوی ځمکې هم زه اخلم او خپل مزرعه مې نور هم لویوم. په دا ډول به ډېر راحت ته ژوند وکړم. اوس مهال خو هسې هم ډېر ښه ژوند نلرم.»

یوه ورځ پاخوم په کور کې و او یو بزگر چې د یو بل کلي نه د دوی کلي ته راغلی و، د هغه مېلمه شو. هغه په کلي کې شپه تېره کړه او خواړه یې هم وخوړل. پاخوم هغه سره وغږېد او ورنه یې وپوښتل چې له کوم ځایه راغلی. پردي سړي ورته وویل چې ولگا ته نږدې یو کلي څخه راغلی او هلته دنده تر سره کوي. خبرې تودې شوې او همدا شان پردي وویل چې څښت زیات کسان په ولگا کې ځای پر ځای شوي. د هغه له کلي نه هم ډېر خلک هلته کډه کړې. یوه ډله یې جوړه کړې او هر یو ته پنځه ویشته جریبه ځمکه رسېدلې. ویل یې چې ډېره برکتی ځمکه ده او هر وړی د آس په اندازه دی. او دا یې هم وویل چې یو بل کلیوال ځان سره هېڅ هم نه و وړي خو اوس د شپږو آسونو او دوه غویو خاوند دی.

پاخوم چې دا واورېدل زړه يې له خوښيه ډک شو. دا فکر يې وکړ: «زه خو خه مجبور نه يم چې په دا لېرې ځای کې ژوند وکړم. حال دا چې کولای شم په بل ځای کې لا ډېر ښه ژوند ولرم. په دې ځای کې مې ځمکې او کور خرڅوم او په هغه پیسو باندې هلته ژوند پیلوم او هر خه نوي کوم. په دا گڼه گوڼه ځای کې مدام سرې په جنجال وي. خو لومړی باید هلته ولاړ شم او وگورم چې څنگه چل دی.»

اورې کې تیار شو. کښتۍ کې له ولگا خخه تېر شو او شامارا ته ورسېد، وروسته بیا کابو درې سوه میله پیاده ولاړ او خپل مقصد ته ورسېد. د سرې ویناوې رښتیا وې. کلیوالو پراخې ځمکې درلودې. هر یو یوازې د ځان لپاره پنځه ویشته جریبه ځکه درلوده. که چا نورې پیسې درلودلې کولای یې شو چې په ډېره ټیټه بیه نورې ځمکې هم په بیه واخلي.

پاخوم په هر خه ځان پوه کړ او په مني کې بېرته کور ته ولاړه. خپل توکي یې خرڅ کړل. ځمکې یې په گټه خرڅې کړې. کور او ټول څاروي یې هم خرڅ کړل. د ډلې له غړیتوب خخه ووته. تر پسرلي پورې منتظر شو بیا ټولې کورنۍ خپل نوي ټاټوبي ته کډه وکړه.

۴

پاخوم او د هغه کورنۍ خپل نوي کور ته ورسېدل. هغوی په ډله کې د غړیتوب لاسته راوړلو لپاره وړاندیز وکړ. د مشرانو مخ ته ودرېد او د اړتیا وړ اسناد یې وښودل. د مشترکې ځمکې پنځه برخې پاخوم او د هغه کورنۍ ته وقف شوې. دا په ټوله کې یو سلو پنځه ویشته جریبه ځمکه وه. (ټوله ځمکه په یو سیمه کې نه وه، په بېلابېلو سیمو کې وه) او هغه ته جواز ورکړل شو تر څو له ټولگټو اورشوگانو څخه هم گټه واخلي. پاخوم ځان ته ودانۍ ودانه کړه او څاروي یې هم واخیستل. اوس یې د پخوا پر پرتله درې برابره ځمکې درلودې او دلته جوارو ډېر ښه حاصل درلود. د پخواني ژوند په پرتله یې لس برابره ښه ژوند کاوه. د کرلو لپاره د ځښتو زیاتو ځمکو خاوند و او څومره یې چې غوښتل څاروي یې ساتلای شول.

پاخوم په لومړیو کې خوشحاله و. خو وروسته یې بیا هم فکر کاوه چې ځمکې یې لږې دي. په لومړي کال کې یې غنم وکرل او ډېر ښه حاصل یې هم تر لاسه کړ. هغه غوښتل چې د غنمو کرلو ته دوام ورکړي او نور غنم هم وکړي خو د دې لپاره یې د اړتیا وړ ځمکه نه درلوده. ځمکې یې چې درلودې هم د دې لپاره مناسب نه وې. ځکه چې په دې سیمه کې غنم یوازې په قلمبه شویو ځمکو کې کرل کېدل.

باید لږ تر لږه دو کاله مخکې وکرل شي او وروسته بیا تر دې چې سبزې شنې شي پاتې کېده او وروسته له هغه یې کولای شول کښت وکړي. ډېر کسانو غوښتل داسې ځمکې تر لاسه کړي خو د هر چا لپاره بس نه وې؛ خلکو په دې اړه لانجې کولې. شتمنو خلکو د غنمو کرلو لپاره غوښتل دا ځمکې واخلي. چا چې وسه نه درلوده غوښتل چې په اجاره یې واخلي خو هم گټه وکړي او هم خپل اجاره ورکړي. پاخوم هم غوښتل چې ډېر غنم وکړي، له دې کبله د یو کال لپاره یې یوه سیمه په اجاره ونيوه. خورا ډېر غنم یې وکرل او ښه حاصل یې هم تر لاسه کړ، خو دا سیمه د کلي نه لږې وه... همدا و چې اړ شو تر څو له لس میله لارې څخه د غنمو حاصل انتقال کړي. څه موده وروسته پاخوم ولید چې ځینې کلیوالو خپل پټي پرېښي او نورو بېلابېلو سیمو ته یې کډه کړې او په همدې توگه شتمن شوي دي. هغه ځان سره داسې فکر وکړ:

«که یو مزرعه په بیه واخلم او په هغه باندې یو کور هم ودان کړم هر څه به سم او ښکلي شي.»

په دې اړه یې ډېر فکر وکړ.

درې کاله همداسې تېر شول، هر کال یې ځمکې یې اجاره کولې او کرل او ربېل یې. موسمونه مناسب و او ښه حاصل یې ترلاسه کاوه. همدا شان هغه پیسې هم ټولولې. کولای یې شو چې په ښه توگه همداسې خپل ژوند مخ ته یوسي خو نور له دې سترې شوی و چې

هر کال د بل چا ځمکې په اجاره ونیسي او نور جنجالونه په غاړه واخلي. چېرته چې ښه ځمکه خرڅېده کليوالو به هلته هجوم راوړه او سم د لاسه هغه سیمه ډکېده. په لنډه باید وویل شي چې که ژر لاس پکار نشي یو متر ځای هم ورته نه پاتې کېده. په درېیم کال کې هغه او یو بل کليوال په گډه یو فارم په اجاره ونيو؛ په منځ کې شخړې پيدا شوې ځکه چې ځمکې هسې هم قلمه شوې وې. کليوالو محکمې ته مراجعه وکړه. په منځ کې شراکت پاتې نه و او هر څه تاوان شول. پاخوم ځان سره فکر کاوه چې «که خپله ځمکه مې وای داسې به نه کېدای. که زه خپلواک وای هېڅ کومه لانجه به منځ ته نه راتله...»

پاخوم د ځمکو په لټه کې شو. د یو زرو درې سوه جریبو ځمکو یو خاوند سره مخ شو. خو بیه یې مناسبه نه وه. هغه په ارزانه بیه اخیستل غوښتل. پاخوم هغه سره چنې ووهلې او په پای کې یو زرو پنځه سوه ربلو باندې توافق وشو. نیمې پیسې به یې اوس او نیمې یې وروسته ورکول. یوازې سند پاتې و چې لاسلیک شي. په همدا مهال کې یو آس لرونکی چې له هغه ځایه تېرېده د پاخوم په کور ودرېد تر څو خپل آس موږ کړي. پاخوم سره یې خبرې وکړې. بیا پاخوم او هغه سره په گډه کښېناستل او چای یې وڅښه. هغه هم د ځمکو خاوند و او ویې ویل چې اوس له هغه ځایه راغلی. هغه وویل چې یو زرو درې سوه جریبه ځمکه یې په زر ربلو اخیستې. پاخوم له هغه څخه نورې پوښتنې هم وکړې او هغه وویل:

«یوازینی شی چې باید سړی وکړي دا دی چې ښې ملگرتیاوې جوړې

کړي. زه د هغوی څخه ولاړم او یو کارتن چای او د سل ربلو په ارزښت جامې او غالی مې وروړاندې کړل. چا چې څښل، هغوی ته مې شراب واخیستل. په دې توګه مې هر جریب د ځمکې د دوه کپیکو په بیه واخیسته.»

بیا یې خپل قواله پاخوم ته وروښوده. پکښې دا لیکلي و:
«ځمکه د سیند په غاړه کې ده، پکښې آن یو ځل هم لاس ندی وهل شوی.»

پاخوم ورنه پرلپسې پوښتنې کولې، پردي سړي دا ځواب ورکړ:
«هلته دومره ډېرې ځمکې دي چې که آن یو کال هم وګرځې بیا هم نه خلاصیږي او هغه ټول د بشکیرانو دي. هغوی لکه پسونه ساده خلک دي او خپل خاورې تقریبا په وړیا ډول خرڅوي.»

پاخوم فکر وکړ:
«دا دی! ولې په زر ربلو یو زرو درې سوه جریبه واخلم او ځان پورور کړم؟ که هلته ولاړ شم.»

۵

پاخوم پوښتنه وکړه چې څرنگه کولای شي دا سیمې ته ولاړ شي. همدا چې هغه سړی له کوره ولاړه پاخوم هلته تگ لپاره چمتووالی ونيو. ښځه یې په کور کې پاتې شوه تر څو کور وساتي. ځان سره یې خپل نوکر واخیست او په لاره روان شول. په لاره کې د یو بازار څنگ ته ودرېدل او څنگه چې هغه سړي مشوره ورکړې وه یو کارتن چای، شراب او نور توکي یې واخیستل. بیا وروسته له اوه ورځو مزله د بشکیرانو خیمو ځای ته د درې سوه میله واټن په پای کې ورسېدل. هر څه د هغه په شان و چې سوداگر ویلي و. دا خلکو د سیند غاړه کې په پراخو شنو ځمکو کې خیمې جوړې کړې وې او هلته یې ژوند کاوه. هغوی نه ځمکې قلمه کړې وې او نه یې وچه ډوډۍ خوړله. غواگانې او آسونه یې په همدا پراخو شنو ځمکو کې څرل. نر آسونه یې د خیمو شاته بندول او ورځ کې دوه ځله یې ماده آسونه ورڅخه وړل. د ماده آسونو شیدې یې لوشلې او له هغه څخه قمیز لاس ته راوړه. د کلي ټولې چارې ښځو ترسره کولې. سړیان به یوازې له نړۍ بېخبره پراته و او قمیز، چای او غوښې یې خوړلې، کار یې نه کاوه. خورا نادانه و او یو کلمه هم په روسي نه پوهېدل خو ښه مزاجه خلک

کله چې پاخوم یې ولید له خپل خیمو نه ووتل او د هغه په شاوخوا کې راټول شول. یو ژباړن پیدا شو او پاخوم د هغه په واسطه بشکیرانو ته وویل چې د ځمکې اخیستو لپاره هلته راغلی. بشکیران په دې ډېر خوښ شول. پاخوم یې بدرگه کړ او هغه یې خپل تر ټولو ښایسته خیمې ته یووړ. هلته یې په یوې جیگې توشکې باندې کښېنوه او خپله یې د هغه شاوخوا کې کښېناستل. هغه لپاره یې چای او قمیز وړاندې کړل، یو پسه یې ضبح کړ او هغه ته یې غوښه مخکې کړه. پاخوم هم خپل ډالۍ گانې له گاډۍ څخه وباستې او لومړی یې چایونه ورته ووبښل. بشکیران په دې ډېر خوښ شول. خپل منځ کې یې ډېرې خبرې وکړې او له ژباړن نه یې وغوښتل څو ویې ژباړي.

ژباړن وویل: «دوی غواړي تا ته ووايي چې ته یې ډېر خوښ شوی یې. دا زموږ دود دی چې باید مېلمه سره ډېر ښه چلند وشي. تا زموږ لپاره ډالۍ گانې راوړي دي او موږ دې خوشحاله کړو. موږ هم تا خوشحالوو. ووايه! څه دې خوښ دي چې تا ته یې درکړو؟»

پاخوم ځواب ورکړ: «ځمکه! زموږ په ځمکو دومره ګڼه ګوڼه ده چې مه وایه. نه پکښې سم گل کرلی شې او نه کوم بل بوټی! خو دلته ستاسو ډېرې ځمکې دي او هم ښې ځمکې دي. هېڅکله مې په دې شان ځمکې نه وې لیدلې.»

ژباړن دا وژباړل. بشکیران خپل په منځ کې یو څه موده وغږېدل.

پاخوم نه پوهېده چې هغوی څه وایي خو ښکاره و چې څه وایي. بیا ناڅاپه غلي شول او پاخوم ته یې وکتل. د ژباړن په وسیله یې وویل:

«د دې ډالۍ گانو په مقابل کې چې تا موږ ته راوړي، هر څومره ځمکه چې غواړې اخیستی شې. ته یوازې ووايه چې کوم ځای غواړې؟»

بشکیران یو څه موده نور هم یو بل سره وغږېدل او په منځ کې یې شخړه منځ ته راغله. پاخوم له ژباړن نه وغوښتل تر څو ووايي چې د څه په اړه شخړه منځ ته راغله. هغه وویل چې ځینې یې وایي چې د ځمکو په اړه باید له مشر څخه هم مشوره واخیستل شي او د هغه په نه شتون کې پرېکړه و نه کړي او ځینو نورو هم ویل چې دې ته اړتیا نشته.

۶

کله چې بشکرانو^(۱) پخپل منځ کې لانجه درلوده خیمې ته یو پلن سړی ننوت چې د گیدر پوستین یې پر ځان و. ناڅاپه ټول غلي شول او په پښو ودرېدل. ژباړن دا وویل: «دا زموږ مشر دی.»

پاخوم ژر تر ټولو ښکلي جامې چې په لاس کې یې وې مشر ته وړاندې کړې. لس کیلو چای یې هم وروړاندې کړ. مشر هم ومانه او په خپل کرسی کې کښېناست. په دا مهال کې بشکرانو هغه ته کوم څه وویل. مشر هغوی ته غوړ ونيو او وروسته هغوی یې په خپل سر پوه کړل خو غلي شي. بیا پاخوم ته یې په روسي وویل:

«سمه ده. هره برخه د ځمکو چې غواړې غوره یې کړه؛ موږ ډېرې ځمکې لرو.»

پاخوم ځان سره فکر وکړ: «یعنې څنگه خومره چې غواړم واخلم؟ نو د دې لپاره چې حق مې خوندي شي باید قواله ولرم. که نه یوه ورځ به دوی رانه ټول بېرته واخلي.»

^(۱) په روسیه کې یو ترک تبار قوم

په جگ غږ يې وويل: «ښکلو خبرو څخه مو مننه. هو، تاسو ډېرې ځمکې لرئ خو زه يوازې د دې يوه کوچنۍ برخه غواړم. خو څرنگه به زه ډاډه شم چې همغه ځای په رښتيا زما په واک کې وي؟ آيا نشي کېدای چې ځمکې اندازه کړو بيا قواله واخلم؟ پوهېږئ چې مرگ او ژوند د خدای په لاس کې دی او پوهېږم چې تاسو ښه خلک ياست او دا ما ته راکوئ. خو کېدای شي په چې په راتلونکي کې ستاسو اولادونه زما له اولادونو څخه دا ځمکې بېرته واخلي.»

مشر ورته وويل: «تاسو رښتيا وايئ، څنگه چې تا لپاره مناسب وي همغسې کوو.»

پاخوم خبرو ته دوام ورکړ: «ما واورېدل چې يو سوداگر هم دلته راغلی و او تاسو هغه ته هم يوه برخه ځمکه ورکړې ده. يوه قواله مو ورسره لاسليک کړې وه تر څو ښکاره وي چې هغه د هغو ځمکې خاوند دی. زه هم غواړم په همغه شان وشي...»

مشر د پاخوم په مقصد پوه شو.

ځواب يې ورکړ: «هو، دا په ډېر آسانتيا کيږي. زموږ په منځ کې يو کس په ليک او لوست پوهيږي. هغه به تا سره ښار ته ولاړ شي او په سمه توگه به تا ته قواله جوړه کړي.»

پاخوم وپوښتل: «ښه د ځمکو بیه څومره ده؟»

«بیه تل په یو شان ده: ورځ کې زر ربله.»

پاخوم پوه نشو.

«یوه ورځ کې؟ دا کوم ډول اندازه ده؟ د څو جریبو لپاره؟»

هغه وویل: «زموږ اندازې په دې توګه دي، موږ د ورځو په سر ځمکې پلورو. هغومره ځمکو ته چې په یوه ورځ کې په خپلو پښو ولاړ شي ستا دي او د دې بیه هم ورځ کې زر ربله دي.»

پاخوم هک پک پاتې و .

مشر وویل: «خو کولای شي د یوې ورځ په اوږدو کې د زښتو زیاتو ځمکو خاوند شي.»

بیا یې په جگ غږ وخنډل.

ویې ویل: «ټول به ستا شي، خو په دې کې یو شرط شته: که د لمر لوېدو نه مخکې بېرته هغه ځای ته چې پیل دې کړی رسېدلای و نه شي، هېڅ ځمکه اخیستلای نشي او پیسې دې هم له لاسه ځي.»

«خو زه به څنگه واټن وشمېرم؟»

«دا آسانه دی، هر ځای ته چې غواړې موږ څو او هلته درته په تمه کیږو. ځان سره یو بېل واخله او هر څومره په واټن کې چې غواړې ودرېږه او په بېل هغه ځای وکینده. موږ به بیا دا کیندل شوي ځایونو ونښلوو څو ستا مزرعې په نښه شي. څومره پراخ ځای چې غواړې غوره یې کړه خو باید مخکې له دې چې لمر ولویږي هغه ځای ته چې دې شروع کړې وي ورسېږې. بیا څومره ځمکې دې چې په نښه کړې وې ستا کیږي.»

پاخوم ډېر خوشحاله شو. غوښتل یې چې سبا سهار وختي پیل وکړي. لږ نور سره وغږېدل، قمیز یې وڅښه او غوښې یې وخوړې. بیا ماښام شو. هغوی پاخوم لپاره د مرغې له وزره جوړه بستره هواره کړه او وروسته ټول خواره شول تر څو ویده شي. پرېکړه وشوه چې سبا سهار بیا ټول راټول شي او نښه شوي ځای ته ولاړ شي.

۷

پاخوم د مرغه له وزره جوړ بستره باندې پرېوت خو ویده کېدای و نه شو. د ځمکو په هکله یې فکر کوه:

«خومره به لویه برخه په نښه کړم! یوه ورځ کې پنځه دېرش میله مزل وهلی شم. وروسته به د خومره ډېرو ځمکو خاوند شم! اوسنۍ خرابې ځمکې مې پلورم بیا دلته رقم رقم بوټې کرم. دوه دانې نورې پیاوړې غواگانې هم اخلم او دوه نور کاریگران هم ورسره نیسم. په یو نیم سل جریبو باندې به کرل وکړم، پاتې ځمکو نه هم خرڅایونه جوړوم.»

پاخوم ټوله شپه وینې پاتې و، یوازې له سهاره وړاندې لږ ویده شو. همدا چې سترگې یې پټې کړې یو خوب یې ولید. په خوب کې یې دا ولید چې په همدې ځیمې کې چې پکښې دی، دی. دباندې نه یې د کوم چا د قهقهه خدا غږ واورېد. غوښتل یې پوه شي چې دا څوک دی، پاڅېد او دباندې ووته. ویې لیدل چې د بشکرانو مشر د ځیمې مخه کې ناست دی او په یوه ساه خاندې. پاخوم د مشر څنگ ته ولاړ او له هغه څخه یې پوښتنه وکړه چې په څه باندې خاندې. خو کله چې نور هم نږدې شو ویې لیدل چې هغه د بشکرانو مشر ندی، دا هغه د پراخو ځمکو خاوند و چې په نږدې وخت کې یې کور ته ورغلی و او هغه ته له ځمکو ځمکو غږېدلی و. همدا چې پاخوم غوښتل څو ورنه وپوښتي: «ډېره موده ده چې دلته په تمه یې؟»، د پاخوم پام شو

چې هغه ندی بلکې هغه د هغه کلیوال دی چې د ولگا له څنگه کلونه وړاندې د پاخوم کور ته تللی و. وروسته بیا هغه ولیدل چې هغه کلیوال هم ندی او هغه شیطان دی. ښابښونه او اوږده نوکان یې درلودل او په قهقهه خندېده. د هغه په مخه کې هم یو پښې لوڅی، یخنقاق او پتلون لرونکی سږی پروت و. پاخوم ځیر شو تر څو پوه شي چې هغه سږی چې هلته پروت و څوک دی بیا پوه شو چې هغه ژوندی ندی. دا خپله پاخوم و! په وحشت له خوبه وینی شو.

ځان سره یې وویل: «سږی څومره عجیبه خوبونه ویني!»

د خیمې خوله خلاصه وه. لمر یې ولید چې نوی خیږي. فکر یې وکړ: «د وینېدو وخت دی، د پیل وخت نږدې کیږي.» پاخوم او د هغه کاریگر چمتو شول، کاریگر یې په گاډۍ کې ویده و. بیا پاخوم د ځغاستلو کالي واغوستل او ولاړ تر څو بشکرانو ته خبر ورکړي.

هغه وویل: «د دې وخت ورسېد چې ولاړ شو او ځمکې اندازه کړو.»

بشکران پاڅېدل او چمتو شول، مشر یې هم ورغی. هغوی بیا قمیز وڅښه او پاخوم ته یې هم وړاندیز وکړ خو هغه و نه غوښتل چې وېې وڅښي.

بیا هغه وویل: «راځئ چې ولاړ شو، وخت راوړسېد.»

۸

بشکران راروان شول. څوک يې آسونو سره څوک يې هم گاډيو سره روان و. پاخوم خپل کاريگر سره يو ځای په خپل گاډۍ کې روان و او يوازې يو بېل ورسره و. ځمکو ته ورسېدل، لمر د پاسه تک سور ځلېده. ټول يوې ټيټې غونډۍ ته وختل. د دې ټيټې غونډۍ نوم شيخان و. ټول له خپل گاډيو او آسونو نه بښکته شول او راټول شول. مشر د پاخوم څنگ ته ورغی او خپل لاس سره يې ځمکې په نښه کړې او ويې ويل: «گوره کنه! څه چې په سترگو وينې ټول زموږ دي. ته هم کولای شې چې د دې يوه برخه خپل کړې.»

مشر خپل خولۍ ويسته او په ځمکه يې کښېښوده. بيا هغه وويل: «دا مو نښه ده. له دې ځايه پيل وکړه او بېرته دلته راشه. بيا هر هغه ځای دې چې چارپېر کړی وي ټول ستا کيږي.»

پاخوم پيسې ويستنې او د خولۍ پر سر يې کښېښودې. بيا يې خپل کوټ وباسته او يوازې بېقوله کميس يې پر ځان پاتې شو. کمربند يې خپل نښه کلک کړ. په جېب کې يې يو ټوټه ډوډۍ کښېښوده او په ملا کې يې هم خپل د اوبو يو بوتل ونيولو. بوتان يې خپل سم کړل او له خپل کاريگر څخه يې بېل واخيست او پيل لپاره تيار شو. يو څو

شېبې يې فکر وکړ چې د کوم خوا څخه پيل وکړي، هره خوا يې په خوښې وه.

په زړه کې يې وويل: «فرق نه کوي، د لمر په لورې به ولاړ شم.»

مخ يې ختيز خوا ته واړو.

ځان سره يې فکر کاوه: «بايد وخت ضايع نکړم، همدا اوس چې لږ هوا سړه ده ښه دی چې روان شم.»

لا په سپېده دار کې د لمر رڼا ځلېده چې پاخوم لاس په بېل تلل پيل کړ. نه ډېر ورو تلو او نه ډېر گرندی و. وروسته له دې چې سل متره وگرځېد، ودرېد او يو چقري يې وکيند. بيا يې پرې جلگې وپاشلې تر څو هغه ځای نور هم ښکاره وي. بيا يې خپل لارې ته دوام ورکړ. اوس نو بدن يې آموخته شو نو د دې لپاره چټک شو. څه موده وروسته يې يو بل چقري هم وکيند.

پاخوم شاته وکتل. ويې ليد چې په غونډۍ کې خلک ولاړ دي خو سم نه ښکارېدل ځکه چې لمر ډېر ځلېده. يوازې د گاډيو څرخونه يې ليدلای شول. پاخوم اټکل وکړ چې کابو درې ميله يې مزل وهلی. هوا لا نوره هم توده شوه. له دې لامله پاخوم خپل کميس وباسته او په خپل اوږه يې واچو او په همدې توگه روان شو. لمر ته يې وکتل او ځان

سره یې ویل چې د سهارنۍ وخت رسېدلی دی.

«د بېرته تگ لپاره لا ډېر وختي دی. اوس مې باید بوتان وکارم.»

کښېناست او خپل بوتان یې هم وکارل، بیا یې بوتان په ملا کې وتړل او خپلې لارې ته یې دوام ورکړ. نور نو ډېر په آسانۍ گرځیده.

ځان سره یې ویل: «درې میله به نور هم مخامخ ولاړ شم، بیا به کین خوا ته تاو شم.»

بیا یې مخامخ ولید او ویې ویل: «هغه سیمه څومره ښکلې ده. هغه ځای له لاسه نه شم ورکولای! هر څومره چې سړی مخکې ځي نورې ښې ځمکې هم مخ ته راځي.»

یو څه موده نور هم مخامخ روان و. بیا یې شاته وکتل او ویې لید چې نور نو غونډۍ سمه نه ښکاري. خلک مېگتانو ته ورته ښکارېدل.

پاخوم وویل: «آه، په دا لورې ډېر وړاندې شوم. اوس نو باید بېرته وگرځم. ډېر سترې شوی هم یم او تگی شوی هم یم.»

ودرېد او یو لوی چقري یې وکیند. واښه او جلگې یې ورباندې وپاشل. بیا یې خپل بوتل پرانیست او اوبه یې وڅښل. بیا مخامخ کین خوا ته

واړېد او په هغې لورې وړاندې شو. بوتې جیگې وې او هوا هم ډېره توده وه. پاخوم سترې شوی و. لمر ته یې وکتل او پوه شو چې غرمه ده.

فکر یې وکړ: «بس دی. باید یو څه دمه ونیسم.»

کښېناست او ډوډۍ یې اوبو سره وخوړه خو پرې نه وته. ځکه چې پوهېده چې که پرېوځي خوب یې وړي او بیا وینېدای به نه شي. یو څه نور هم کښېناست بیا بېرته روان شو. لومړی ښه روان و، هغه په دې چې ډوډۍ خوړلو یو څه ځواکمن کړی و. خو هوا بده توده وه او د پاخوم خوب هم راته. بیا یې په ماغزو کې دا تېر شول: «یوه گړۍ رنځ لري، خو یو عمر سوکالي ورسره ده.» خپل لارې ته یې دوام ورکړ.

غوښتل یې چې کین خوا ته واوړي خو په ناڅاپه یې یو ناور ولید. ویې وویل: «که دا ځای وانځلم خو نکیري. دې ځي کې ډېره ښه پخته راووځي.» په همدې توگه ناور یې هم په خپلو ځمکو کې گډ کړ او د هغه له کونجه راتاو شو. بیا هلته یې یو بل چقري هم ویست او ټیټې غونډۍ ته یې بیا وکتل. نور نو هېڅ څه ورته نه ښکارېدل. پاخوم د تاودښت له امله گنس شوی و.

پاخوم وویل: «مخکینی څنډې مې ډېرې پراخې ونيولې، اوسنۍ څنډه باید لږ لنډه ونیسم.» بیا یې درېیم کونج په ښه کړ تر څو ورته

ولاړ شي. لا نور هم گرځندی روان شو. لمر خوا ته یې وکتل. لمر د افق منځ ته رارسېدلی و خو هغه لا تر اوسه آن درېیمې څنډې ته نه و رسېدلی. لا لس میله د پایلې ځای څخه لېرې و.

پاخوم وویل: «نه نه، خیر دی چې تر اوسه مې ځمکې کړې وېرې ونيولې خو اوس باید په سیده لاره روان شم. که نه مزل مې ډېر اوږدېږي. هڅې نه هم ډېرې ځمکې مې واخیستي.»

په دې شان یې ژر ژر یو بل چقري ویست او د غونډۍ په لور سیده روان شو.

۹

پاخوم غونډۍ خوا ته روان و خو اوس په سختۍ گرځېده. تاودښت پرې ډېر بد اغېز کړی و، لوڅې پخې يې پرهاري او ژوبلې وې. له دې کبله ډېر ناتوانه شوی و. ډېر يې غوښتل چې دمه ونيسي خو اړ و چې مخکې له دې چې لمر ولوېږي، ورسپړي. خو دا شونې نه و. لمر چا ته مائل نکوي او مخ په لوېدلو و.

هغه وويل: «خدايه! ما سهوه وکړه! کاشکې ما تېروتنه نه کوله او ډېر لېرې نه تللای وای! که ځنډ وشي څه وکړم؟»

غونډۍ ته يې وکتل بيا يې لمر ته وليد. لا اوس هم له موخې نه ډېر لېرې و. لمر مخ په لوېدو و. پاخوم گرځېدلو ته دوام ورکړ. که څه هم گرځېدل ورته سخته تمامېدل خو خومره چې وسه يې درلوده گړندۍ شو. وړاندې شو خو لا هم له موخې څخه ډېر لېرې و. وځغاسته. هر څه يې په ځمکه واچول؛ بوتان، بوتل، خولۍ... يوازې بېل يې پاتې و چې لکه عصا يې ورنه گټه اخيسته.

بياځلې يې فکر وکړ: «زه به څه وکړم، له حده ډېر څه مې وغوښتل او تړون مې مات کړ. مخکې له دې چې لمر ولوېږي هلته نشم رسېدای.»

دا وېرې هغه نور هم سترې کړ. پاخوم په منډو و، له خولو يې کميس او پتلون خيشت شوي و، خوله او ژبه يې وچه شوې وه، په يوه ساه و، پښې يې لکه دا چې د خپل يې نه وي، وې. پاخوم سراسر وېرې چارپېر کړی و او فکر يې کاوه چې مړ کيږي.

سره له دې چې له مرگه وېرېده و نه درېد. ويل يې: «که د دومره مزل وهلو وروسته ودرېرم خلک به وايي چې دا احمق دی.»

و نه درېده، نور هم وځغاست... دومره نږدې شوی و چې آن د بشکرانو غرونه يې اورېدل. دا غرونو هغه يو ځل بيا وينې کړ. خپل وروستی ځواک يې وښود، نور هم وځغاست.

ډېر لږ پاتې و چې لمر ولوېږي. هوا تکه سره وه. نږدې و چې پاخوم بې هوښه شي! خو پاخوم موخې ته ډېر نږدې شوی و. پاخوم په غونډۍ ولاړ خلک وليدل چې هغه ته لاسونه ښوروي او ورته وايي چې ژر شه. مشر ورته سم ښکارېده. هغه په ځمکه ناست و او هغه خولۍ او پيسې يې په لاس کې و. ناڅاپه د پاخوم خپل خوب په ياد شو.

ځان سره يې دا فکرونه کول: «ځمکې خو ډېرې دي. خو آيا خدای به ما پرېږدي چې پرې ژوند وکړم؟ خپل ژوند مې له لاسه ورکړ! هلته به هېڅکله و نه رسېږم!»

پاخوم لمر ته وکتل. نيمه برخه يې نه ښکارېده او لوېدلې و. څومره

چې يې توان درلود مخکې شو، ځان يې مخکې کاوه تر څو و نه غورځيږي. کله چې غونډۍ ته ورسېد تياره وه. پورته يې وکتل... لمر لوېدلی او ژړل يې. ځان سره يې وایل: «ټولې هڅې مې بې ارزښته شوې.» مخ په درېدو و چې بيا يې د بشکرانو غرونه واورېدل. د هغه دې ته پام شو چې هغوی خو پورته دي او هغوی لپاره لا اوس هم لمر ندی لوېدلی. يوه ژوره ساه يې واخيسته او د غونډۍ خوا ته پورته شو. هغه ځای کې لا رڼايي وه. د غونډۍ په سر ورسېد او خولۍ يې وليده. اوس هم مشر ناست و او په جگ غږ يې خندل. د پاخوم يو ځل بيا خپل خوب په ياد شو. پښې يې نور د کار نه وې او پر مخ ولويد. لاسونه يې تر خولۍ پورې ورسېدل.

مشر چينغې وکړې: «دا دی د يو ډېری ځمکو خاوند شوې!»

خدمتگار يې ژر په منډو راغی او هڅه يې وکړه چې پاخوم پورته کړي. خو له خولې څخه يې وينې بهېدې. خپل وروستۍ ساه يې ورکړه. خدمتگار يې هغه بېل واخيست او د هغه لپاره يې قبر وکينده. دوه متره ځمکې د پاخوم لپاره بس شوې وې.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library